



Aktualizacja informatora w ramach projektu „Wiedza potrzebna od zaraz - działania informacyjne i poradnicze na rzecz osób z autyzmem”.

Lipiec 2015 r., aktualizacja częściowa



Aktualizacja informatora w ramach projektu „Autyzm – poradnictwo specjalistyczne przeciw wykluczeniu” realizowanego w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

czerwiec 2015 r., aktualizacja częściowa



Aktualizacja informatora w ramach projektu „Od wykluczenia do integracji - w obronie podstawowych praw osób z autyzmem” realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

luty 2014 r., aktualizacja częściowa.



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach projektu „Wsparcie osób z autyzmem”

PARTNERZY PROJEKTU:



INFORMATOR DLA RODZICÓW OSÓB Z AUTYZMEM

województwo zachodniopomorskie 2009 r.
edycja pierwsza, grudzień 2009 r.



Aktualizacja Informatora w ramach Projektu „Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalno-prawnego oraz udzielanie informacji o uprawnieniach i usługach na rzecz osób z autyzmem i ich rodzin” współfinansowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, kwiecień 2012 r.

PRZED DIAGNOZĄ	5
PO DIAGNOZIE.....	6
I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE.....	7
POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO.....	7
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM.....	9
INNE NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ.....	11
PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	12
PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE.....	15

TERAPIE WSPOMAGAJĄCE.....	20
II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI.....	21
ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH.....	21
WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU.....	24
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM.....	29
III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	48
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE.....	48
ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE - ZASIŁEK CELOWY.....	49
PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE.....	50
IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.....	51
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY.....	51
ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI.....	53
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE.....	61
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY.....	63
V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	65
TRYB ORZEKANIA.....	65
LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ.....	68
ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ.....	69
VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON.....	69
TURNUS REHABILITACYJNY.....	69
DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH.....	72
VII. WSPARCIE DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM.....	73
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY.....	73
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ.....	78
ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ.....	83
VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	84
SPIS ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM.....	8

SZANOWNI CZYTELNICY!

Informator ten jest efektem działań prowadzonych między innymi przez Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Szczecinie w ramach pilotażowego projektu „Wsparcie osób z autyzmem”, realizowanym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w partnerstwie z dziewięcioma organizacjami z Porozumienia AUTYZM – POLSKA, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem nadrzędnym jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób z AUTYZMEM; ZESPOŁEM ASPERGERA.

Motywacją do podjęcia tego zadania była również chęć ułatwienia rodzicom, opiekunom osób z autyzmem, znalezienia miejsca na odpowiednią terapię, rehabilitację i edukację ich podopiecznych. Liczyliśmy, że zdobyte przez nas informacje zaowocują w perspektywie zwiększoną możliwością współpracy, wymiany wiadomości, doświadczeń między placówkami, a wszystko to dla polepszenia jakości życia osób dotkniętych autyzmem, którzy bardzo często nie z własnej winy pozostają niesprawiedliwie wykluczeni społecznie.

Staraliśmy się zebrać jak najpełniejsze dane wykonując wiele telefonów i rozesyłając setki maili. Mimo pozytywnego odzewu na nasze działania ze strony różnych instytucji i placówek są jeszcze miejsca, z których informacji nie otrzymaliśmy. Mamy jednak nadzieję, że z upływem czasu uda nam się systematycznie nasz informator i dane w nim zawarte aktualizować.

PRZED DIAGNOZĄ

– podejrzenie autyzmu lub innych całościowych zaburzeń rozwojowych

Z badań wynika,
że w większości przypadków
pierwszy niepokój i podejrzenie,
że rozwój dziecka nie jest prawidłowy,
sygnalizują rodzice.

Jest to oczywiste ze względu na charakter zaburzeń autystycznych – są to zaburzenia relacji i porozumiewania się z innymi osobami oraz tendencja do nietypowych, dziwnych, stereotypowych zachowań i zainteresowań, ograniczenie różnorodności zabawy. Wczesne oznaki takich nieprawidłowości rozwojowych są najbardziej zauważalne w naturalnych relacjach i sytuacjach domowych, rodzinnych. Dlatego pierwsi spostrzeżać je mogą rodzice. Niekiedy sygnał wypływa od członków dalszej rodziny, opiekunek, lekarzy, wychowawców przedszkolnych, psychologów lub innych osób mających kontakt z dzieckiem. W przypadku takich podejrzeń, warto szybko zgłosić się na wizytę do specjalistycznego ośrodka (Poradni dla Dzieci z Autyzmem) z prośbą o ocenę rozwoju dziecka (szybko z tego względu, że oczekiwanie na termin wizyty może być długie). W większości tego rodzaju placówek, również finansowanych przez NFZ, **nie jest wymagane skierowanie**. Jeżeli jego przedstawienie jest wymagane, poproś o nie lekarza rodzinnego lub pediatrę w Twojej Poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

**Informacje o placówkach, w których możesz uzyskać
pomoc diagnostyczną, znajdziesz w rozdziale
ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE**

■ **WAŻNE INFORMACJE** ► Twoje dziecko i Ty potrzebujecie konkretnej oceny prawidłowości rozwoju dziecka – wykluczenia lub potwierdzenia zaburzeń – przez postawienie rozpoznania zgodnego z kryteriami diagnostycznymi obowiązującej w Polsce klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10 (*patrz ramka z wykazem rozpoznań CAŁOŚCIOWYCH ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH*).

CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE

Wykaz rozpoznań według obowiązującej w Polsce Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i

Probleatów Zdrowotnych ICD-10

F 84 Całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.0 Autyzm dziecięcy

F 84.1 Autyzm atypowy

F 84.2 Zespół Retta

F 84.3 Inne dziecięce zaburzenia dezintegracyjne

**F 84.4 Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym
i ruchami stereotypowymi**

F 84.5 Zespół Aspergera

F 84.8 Inne całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.9 Całościowe zaburzenia rozwojowe, nieokreślone

W przypadkach trudnych diagnostycznie może to być początkowo rozpoznanie wstępne, do dalszej obserwacji i weryfikacji diagnozy w ciągu kilku miesięcy. Placówka, stawiająca rozpoznanie wstępne, powinna wskazać jak i gdzie kontynuować postępowanie diagnostyczne.

W przypadku występowania nieprawidłowości w rozwoju, przedłużenie procesu stawiania ostatecznej diagnozy nie powinno odraczać podjęcia oddziaływań terapeutycznych.

Ze względu na ewentualną potrzebę zapewnienia dziecku odpowiednich świadczeń zdrowotnych, edukacyjnych i pomocy społecznej, konieczne jest uzyskanie **potwierdzenia rozpoznania w formie pisemnego zaświadczenia.**

■ **UWAGA** ► Opisany wyżej proces diagnostyczny dotyczy ustalenia rozpoznania rozumianego w sensie medycznym, to znaczy czy w przypadku Twojego dziecka występuje lub nie występuje autyzm dziecięcy bądź inne całościowe zaburzenie rozwojowe (ze spektrum autyzmu). Taka diagnoza w terminologii medycznej określana jest jako **diagnoza nozologiczna** (oznacza rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej lub zespołu zaburzeń zgodnie z kryteriami diagnostycznymi klasyfikacji ICD-10).

Oprócz diagnozy nozologicznej niezbędne jest również dokonanie **diagnozy funkcjonalnej** Twojego dziecka. **Diagnoza funkcjonalna** określa poziom rozwojowy dziecka we wszystkich istotnych funkcjach, m.in. ruchowych, percepcyjnych, poznawczych, porozumiewania się z otoczeniem, w odniesieniu do inwentarzy prawidłowego rozwoju. Dokonywana jest przy pomocy odpowiednich skal i testów. Najczęściej stosowanym narzędziem diagnostycznym dla dzieci z autyzmem jest PEP-R (Profil Psychoedukacyjny wg E. Schoplera), a dla młodzieży i dorosłych z autyzmem – jego odpowiednia do wieku wersja AAPEP (lub nowsza TTAP). Diagnoza funkcjonalna jest podstawą do tworzenia **indywidualnych planów i programów terapeutycznych oraz edukacyjnych** dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Powinna być cyklicznie ponawiana w miarę rozwoju dziecka. Jest podstawą kompleksowego postępowania terapeutycznego. Dlatego jest niezbędna w następnych etapach po diagnozie nozologicznej.

PO DIAGNOZIE

Jeżeli w wyniku postępowania diagnostycznego podejrzenie zaburzeń rozwoju u Twojego dziecka zostało potwierdzone, jeżeli rozpoznano u niego autyzm dziecięcy, Zespół Aspergera lub inne całościowe zaburzenie rozwojowe to: twoje dziecko powinno zostać jak najszybciej objęte pomocą terapeutyczną, rehabilitacyjną i edukacyjną. **Składają się na nią świadczenia zdrowotne, edukacyjne (dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz pomocy społecznej, które przedstawiamy w kolejnych rozdziałach Informatora.**

■ **UWAGA** ► Z interwencją terapeutyczną nie można czekać również w przypadku

przedłużania się procesu diagnostycznego. Może mieć miejsce sytuacja, w której ze względu na trudności diagnostyczne po pierwszych wizytach nie zostało jeszcze postawione ostateczne, jednoznaczne rozpoznanie. Niezbędna jest wówczas dłuższa obserwacja, kontynuacja postępowania diagnostycznego. Jednak jeżeli diagnoza wstępna potwierdza podejrzenie całościowych zaburzeń rozwojowych, konieczne jest podjęcie oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych bezzwłocznie, na podstawie wstępnego rozpoznania, nie czekając na potwierdzenie ostatecznej diagnozy.

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

System opieki zdrowotnej w Polsce powinien obejmować pomocą specjalistyczną osoby z autyzmem. Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zawiera umowy na świadczenie usług zdrowotnych dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi. Usługi te są kontraktowane w ramach Poradni dla Osób z Autyzmem. Także Poradnie Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży mogą zakontraktować świadczenia zdrowotne dla osób z autyzmem, jeżeli prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne dla tych osób.

NFZ zawiera kontrakty na świadczenia Poradni dla Osób z Autyzmem również z niepublicznymi poradniami (niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej NZOZ), prowadzonymi przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje) oraz podmioty prywatne.

■ **UWAGA** ► Twoje dziecko może skorzystać ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, jeżeli odprowadzane są składki zdrowotne za dziecko (powinno być ono zgłoszone do ubezpieczenia). Korzystając ze służby zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, należy przedstawić dowód ubezpieczenia.

JEŻELI MASZ PROBLEM Z UZYSKANIEM DOSTĘPU DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

(odległy termin wizyty, brak miejsc, brak specjalistycznych placówek zdrowotnych dla osób z autyzmem) skargi możesz kierować do:

Sekcji Skarg i Wniosków przy Zachodniopomorskim Oddziale Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia

ul. Arkońska 45, 71-470 Szczecin, tel. (091) 425 10 50, tel./ fax (091) 425 10 52
e-mail: skargi.wnioski@nfz-szczecin.pl

Działu Skarg i Wniosków przy Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia

ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa, tel. (022) 572 61 55, 572 61 95

Biura Rzecznika Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa, sekretariat: tel. (022) 532 82 50, fax (022) 532 82 30
ogólnopolska bezpłatna infolinia: 800 190 590
e-mail: sekretariat@bpp.gov.pl
www.bpp.gov.pl

Fundacji Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej

ul. Nowogrodzka 62a lok. 315, 02-002 Warszawa, tel. (022) 474 15 22, fax (022) 474 15 23
e-mail: kontakt@prawapacjenta.eu
<http://www.prawapacjenta.eu/>

DOKUMENTEM POTWIERDZAJĄCYM PRAWO DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH MOŻEW BYĆ:

- dla osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę – druk ZUS RMUA wydawany przez pracodawcę, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja ubezpieczeniowa wraz z aktualnym wpisem i pieczętką (wpis ten ważny jest tylko miesiąc),
- dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą – aktualny dowód wpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dla osoby ubezpieczonej w KRUS – legitymacja KRUS wraz z dowodem wpłaty ostatniej składki na ubezpieczenie społeczne,
- dla emerytów i rencistów – legitymacja emeryta lub rencisty lub aktualny odcinek emerytury lub renty,
- dla osoby bezrobotnej – aktualne zaświadczenie z Urzędu Pracy,
- dla osoby ubezpieczonej dobrowolnie – umowa zawarta z NFZ wraz z aktualnym dowodem opłaty składki,
- dla członka rodziny osoby ubezpieczonej – dowód opłacenia składki zdrowotnej przez osobę, która zgłosiła członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, legitymacja rodzinna z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualną datą i pieczętką płatnika lub ZUS, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja emeryta lub rencisty z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualnym odcinkiem emerytury lub renty; w przypadku członków rodziny dzieci, które ukończyły 18 r.ż., dodatkowo należy przedstawić dokument potwierdzający fakt kontynuacji nauki (do 26 r.ż.) lub dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności.

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, które poradnie zawarły kontrakt Z Narodowym Funduszem Zdrowia na leczenie osób z autyzmem można uzyskać:

- **dzwoniąc** na prowadzoną w Zachodniopomorskim Oddziale Wojewódzkim NFZ infolinię dotyczącą m.in. kontraktów zawartych na świadczenia zdrowotne:
Informacja ogólna: tel.(091) 425 11 50
Całodobowy telefon informacyjny- Tel-Med. (091) 464 50 45 lub 194 94
- **na stronie internetowej w zakładce:** Dla Pacjenta => Gdzie się leczyć => Psychiatria i uzależnienia => Poradnie dla osób z autyzmem dziecięcym
http://www.nfz-szczecin.pl/psychiatria_i_uzaleznienia.htm#3

oraz na www:

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/Index?ROK=2015&OW=16&ServiceType=04&Code=&Name=&City=&Nip=&Regon=&Product=%C5%9Bwiadczenia+dla+os%C3%B3b+z+autyzmem&OrthopedicSupply=false>

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM
DZIAŁAJĄCE W RAMACH PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

BRAK

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ:
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM,
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

Koszalin

Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym

Al. Armii Krajowej 3a, 75-950 Koszalin, tel. kom. 0 606 476 508

e-mail: luczmal@op.pl

<http://autyzmkoszalin.pl/>

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia grupowa
- arteterapia
- terapia logopedyczna
- terapia pedagogiczna
- terapia psychologiczna
- zajęcia ruchowe
- zajęcia kulinarne
- zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- programy aktywności Knill'ów
- masaż
- warsztaty ogrodnicze – latem

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę dostępności miejsc;

terapia dostępna dla podopiecznych Stowarzyszenia
i pacjentów NZOZ Centrum Opieki Medycznej
„Autyzm”

NZOZ Centrum Opieki Medycznej „Autyzm”

Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym

Al. Armii Krajowej 3a, 75-950 Koszalin, tel. kom. 0 606 476 508

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
wtorek, środa, czwartek: 13.00-18.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza całościowa

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 miesięcy

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia grupowa
- arteterapia
- terapia psychologiczna
- terapia pedagogiczna
- terapia logopedyczna
- zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- programy aktywności Knill'ów
- masaż
- zajęcia ruchowe
- zajęcia kulinarne
- warsztaty ogrodnicze - latem

kryteria zapisów: dzieci, młodzież i osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę zwalnających się miejsc

powiat sławieński

NZOZ „Psyche” Renata Kosnowska

Poradnia dla Osób z Autyzmem

ul. Chełmońskiego 30, 76-100 Sławno, tel. (59) 841 41 37, tel. 0 605 541 951

e-mail: renata.kos7@wp.pl

<http://nzozpsyche.jimdo.com/>

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

czwartek-piątek: 13.00-18.00,

sobota: 8.00-13.00

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza całościowa

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: około 3 miesięcy

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- układanie indywidualnych programów terapeutycznych
- integracja sensoryczna
- terapia psychologiczna
- terapia pedagogiczna
- terapia logopedyczna

- terapia rodzin
- fizjoterapia
- masaże
- masaż czaszkowo-krzyżowy

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: około 3 miesięcy

INNE NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ:

Koszalin

NZOZ „MONADA”

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

ul. Kościuszki 7, 75-404 Koszalin, tel. (094) 341 77 27

e-mail: Ewa602@interia.pl; 3200821@zoz.org.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek – piątek: 8.00-15.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia pedagogiczna
- terapia logopedyczna
- fizjoterapia
- terapia zajęciowa

kryteria zapisów: dzieci, młodzież

orientacyjny czas oczekiwania: po zakwalifikowaniu przez lekarza z NZOZ „MONADA”

INNE PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Szczecin

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Szczecinie

ul. Montwiłła 2, 71-601 Szczecin, tel. (091) 433 64 45, tel./ fax (091) 488 56 02

e-mail: ktaszczecin@kta.szczecin.pl

http://kta.szczecin.pl/

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek - piątek: 8.00-16.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- wywiady diagnostyczne
- diagnoza funkcjonalna
- opracowanie indywidualnej ścieżki aktywizacji społecznej i zawodowej
- indywidualne wsparcie psychologiczne
- warsztaty grupowe w zakresie treningu kompetencji społecznych i zawodowych
- warsztaty w zakresie aktywnego poruszania się po rynku pracy,

Pomoc oferowana rodzicom i opiekunom osób z autyzmem:

- porady prawne
- organizacja spotkań Wigilijnych i Noworocznych
- rozpoznanie oraz zredukowanie opóźnień w rozwoju osób z autyzmem dzięki diagnozie Pedagogicznej

- pomoc w kształtowaniu poprawnych relacji i pokonywaniu trudności w kontaktach społecznych,
- wspieranie osób z autyzmem w funkcjonowaniu, w środowisku społecznym, szkolnym i domowym dzięki asystentowi osoby z autyzmem
- integracja społeczno-zawodowa osób ze spektrum autyzmu
- prowadzenie działań terapeutyczno-rehabilitacyjno-edukacyjnych ukierunkowanych na zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z autyzmem
- rehabilitacja niepełnosprawnych osób ze spektrum autyzmu, która odbywa się poprzez rozwijanie ich samodzielności i autonomii
- prowadzenie placówki oświatowej
- organizacja konferencji i szkoleń dotyczących problematyki autyzmu

Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm
- terapia indywidualna
- terapia grupowa:
 - kluby zainteresowań - zajęcia dla dorosłych osób z autyzmem
 - trening umiejętności społecznych
 - zajęcia metodą W. Sherborne
 - dogoterapia

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Punkt Konsultacyjny

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm
- diagnoza funkcjonalna

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

Oferowana pomoc:

TERAPIA:

- opracowywanie indywidualnych programów terapeutycznych

Oferowana pomoc:

PORADY:

- porady lekarskie dla rodziców osób z autyzmem dotyczące m.in. diety

Szczecińskie Stowarzyszenie Pomocy Autystom „RAZEM”

ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./fax (91) 461 32 05, tel. kom. 0 502 337 808

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

<http://autyzmrazem.pl/>

Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem „RAZEM”

ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./ fax (091) 461 32 05,

tel. kom. 0509 606 213

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

<http://autyzmrazem.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania
pacjentów:
poniedziałek – piątek: 8.00-15.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza funkcjonalna

kryteria zapisów: dzieci, młodzież

orientacyjny czas oczekiwania: około 1 tygodnia

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- komunikacja alternatywna i wspomagająca
- metoda TEACCH
- zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- arteterapia
- metoda Knill'ów
- integracja sensoryczna
- stymulacja polisensoryczna
- praca z żywiołami
- zajęcia w Sali doświadczania świata
- trening umiejętności społecznych
- EEG Biofeedback

- dogoterapia
 - fizjoterapia
 - zajęcia kulinarne
 - terapia taktylna
 - terapia ręki
 - trening słuchowy metodą Johansena
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież

Wałcz

Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych „Uśmiech”

ul. Nowomiejska 2, 78-600 Wałcz, tel. (67) 258 26 00,
tel. kom. 502 41 47 66
e-mail: sdnusmiech@interia.pl
<http://sdn.siteor.pl>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek – piątek: 8.00-18.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA:

- autyzm, Zespół Aspergera
- terapia indywidualna
- terapia grupowa
- terapia logopedyczna
- kinezyterapia
- hydroterapia
- magnetoterapia
- rehabilitacja ruchowa
- laseroterapia

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę wolnych miejsc

powiat stargardzki

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Stargardzie Szczecińskim

ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 94 15,
fax (91) 577 16 74
e-mail: milena.szczurko@wp.pl

**Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno- Szkolno- Wychowawczy
Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny**

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 7.00-15.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspregera, zaburzenia rozwojowe
- diagnoza funkcjonalna

kryteria zapisów: dzieci, młodzież

orientacyjny czas oczekiwania: około 1 tygodnia

Oferowana pomoc:

TERAPIA:

- opracowywanie indywidualnych programów terapeutycznych
- terapia indywidualna
- terapia grupowa
- terapia logopedyczna
- terapia psychologiczna
- terapia pedagogiczna
- integracja sensoryczna
- trening umiejętności społecznych
- trening słuchowy metodą Johansena

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, dorośli

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE

Koszalin

Gabinet Terapii Pedagogicznej

ul. Wyspiańskiego 21/6, 75-629 Koszalin, tel. (094) 346 16 92,
fax (94) 346 16 94

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 8.00-15.00*

Pomorskie Centrum Terapii Pedagogicznej

ul. Dywizji Drezdeńskiej 13, 75-692 Koszalin, tel. (094) 346 16 91, 346 16 92, 346 16 93,
346 16 94, 346 16 95, tel. kom. 0 602 108 648, 0 608 635 809, fax (94) 346 16 94
e-mail: pctp@hot.pl
<http://pctp.com.pl/>

**Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Pomorskiego Centrum Terapii Pedagogicznej**

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 8.00-17.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza funkcjonalna
- diagnoza psychologiczna

kryteria zapisów: dzieci od 1,5 do 12 roku życia

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 tygodni

Oferowana pomoc:

TERAPIA (w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju):

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- opracowywanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych
- elementy metod: Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, Knill'ów, Dennisona, Glenna Domana
- zajęcia w Sali doświadczanie świata
- masaże logopedyczne
- zajęcia prowadzone z wykorzystaniem Metody Dobrego Startu
- zajęcia prowadzone z wykorzystaniem Metody F. Affolter
- Poranny Krąg

- ćwiczenia z zakresu teorii umysłu
- ćwiczenia edukacyjne E. Schoplera
- zajęcia rozwijające zmysły
- szkolenia dla rodziców
- szkolenia dla specjalistów

kryteria zapisów: dzieci w wieku przedszkolnym

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę wolnych miejsc

Punkt konsultacyjny dla małych dzieci Niepublicznego Specjalistycznego Przedszkola Terapeutycznego „Mały Książę”

Dni i godziny przyjmowania pacjentów/ działania Punktu:

poniedziałek-piątek: 8.00-15.00,

telefon w sprawie zapisu na diagnozę: (094) 346 16 92

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza psychologiczna i pedagogiczna

kryteria zapisów: dzieci od 2 do 3 roku życia

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 tygodni

Oferowana pomoc:

KONSULTACJE DLA RODZICÓW

- konsultacje z psychiatrą
- konsultacje z psychologiem
- konsultacje z pedagogiem
- konsultacje z oligofrenopedagogiem
- konsultacje z logopedą

UWAGA: Z bezpłatnych badań diagnostycznych mogą skorzystać dzieci, które są zameldowane na terenie miasta Koszalina oraz okolicznych gmin

Oferowana pomoc:

TURNUSY REHABILITACYJNE (wakacyjne, Mrzerzyno):

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza wg Profilu Psychoedukacyjnego
- terapia indywidualna
- terapia grupowa
- terapia psychologiczna
- terapia ręki
- zajęcia ruchowe
- zajęcia muzyczne

- zajęcia wspomagające rozwój intelektualny dziecka
- zajęcia rozwijające zmysły
- praca nad koordynacją wzrokowo-ruchową
- zajęcia Terapeutyczny Krąg – „Schemat ciała”, „Twarz”
- zajęcia wspomagające komunikację

kryteria zapisów: dzieci od 3-12 lat

UWAGA: udział w turnusach podlega dofinansowaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Niepubliczne Centrum Edukacji Pedagogicznej

Oferta:

- szkolenia i warsztaty m.in. dla nauczycieli, psychologów, logopedów, terapeutów zajęciowych

POZOSTAŁA OFERTA POMORSKIEGO CENTRUM TERAPII PEDAGOGICZNEJ:

- produkcja programów komputerowych do diagnozy i terapii
- produkcja pomocy dydaktycznych do rewalidacji
- wydawnictwa książkowe, fonograficzne i audiowizualne

Szczecin

Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka MANUfaktura

ul. J. Tuwima 21, 71-426 Szczecin, tel. kom. 0 502 754 642, 0 600 886 679

e-mail: centrum@manufaktura.szczecin.pl

<http://manufaktura.szczecin.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
Codziennie od poniedziałku do piątku
po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza funkcjonalna
- diagnoza SI

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 tygodni

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz rozwojowymi
- osoby z wszelkimi niepełnosprawnościami
- terapia pedagogiczna
- terapia logopedyczna
- trening umiejętności społecznych
- arteterapia
- integracja sensoryczna
- terapia ręki
- terapia trudnych zachowań
- zajęcia grupowe psychomotoryczne
- trening słuchowy metodą Johansena
- zajęcia grupowe w grupie integracyjnej dla dzieci w wieku 2-4 lat (grupa do 10 osób)

kryteria zapisów: dzieci powyżej 2 roku życia, młodzież, osoby dorosłe do 24 roku życia

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę wolnych miejsc

Praktyka Prywatna

Lekarz specjalista psychiatra dzieci i młodzieży – Izabela Gorzkowska

ul. Traugutta 101, 70-267 Szczecin, tel. 0607 634 411

e-mail: gorzkowskaiza@gmail.com

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza psychiatryczna

kryteria zapisów: dzieci, młodzież

orientacyjny czas oczekiwania: około 1,5 miesiąca

UWAGA: telefoniczne zapisy na diagnozy

SENSE Centrum Terapii i Stymulacji Rozwoju

ul. Szeroka 8, 71-211 Szczecin, tel. kom. 0503 005 828

e-mail: terapia@integracja-sensoryczna.org

<http://integracja-sensoryczna.org/>

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

poniedziałek –piątek: 8.00-19.00,

sobota: 8.00-16.00,

placówka całoroczna.

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia pedagogiczna
- zajęcia grupowe dla dzieci z autyzmem w wieku 2 - 6 lat (w ramach zajęć dzieci uczą się pracy w grupie, zabawy, zdobywają umiejętności społeczne. Podczas zajęć wykorzystywane są elementy Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne muzykoterapii oraz integracji sensorycznej)
- trening umiejętności społecznych
- integracja sensoryczna
- terapia ręki
- dogoterapia
- gimnastyka korekcyjna
- metoda PNF
- masaże
- NDT Bobath

kryteria zapisów: dzieci, młodzież

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

SPEKTRUM Gabinet Terapeutyczno-Edukacyjny Paulina Komorowska

ul. Szeroka 8, 71-211 Szczecin, tel. kom. 606 220 716, 793 530 430

e-mail: gabinet@spektrum.szczecin.pl

<http://spektrum.szczecin.pl/>

Dni i godziny przyjmowania pacjentów:

poniedziałek-sobota: 8.00-19.00

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- diagnoza funkcjonalna

kryteria zapisów: dzieci od 2 roku życia, młodzież, i dorośli do 20 roku życia

orientacyjny czas oczekiwania: około 1 miesiąca

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwoju
- terapia indywidualna
- terapia grupowa
- terapia logopedyczna
- alternatywne metody komunikacji
- terapia pedagogiczna

- trening umiejętności społecznych dla osób z Zespołem Aspergera i wysoko funkcjonujących osób z autyzmem

- metoda Knill'ów
- arteterapia
- indywidualne zajęcia edukacyjne
- indywidualne sekwencje stymulacyjne
- modyfikacja zachowań trudnych
- ćwiczenia wspomagające rozwój zabawy
- stymulacja rozwoju poprzez zabawę, zabawy paluszkowe
- zajęcia przy muzyce
- nauka samodzielności

kryteria zapisów: dzieci od 2 roku życia, młodzież, i dorośli do 20 roku życia

orientacyjny czas oczekiwania: zapisy w miarę zwalnających się miejsc.

Aktualnie brak miejsc.

Oferowana pomoc:

PORADNICTWO I WARSZTATY:

- porady dietetyczne
- porady dla rodzin osób z autyzmem
- porady dotyczące zasad postępowania z dzieckiem
- porady dotyczące przystosowania środowiska domowego do potrzeb dziecka z autyzmem
- warsztaty dla rodziców i wychowawców

TERAPIE WSPOMAGAJĄCE

Koszalin

„Tozar“ Terapia Osób z Autyzmem i Innymi Zaburzeniami Rozwoju, Jadwiga Pikur

ul. Chałubińskiego 10 lok. 25, 75-581 Koszalin, tel. kom. 511 851 416
e-mail: jadwigapikur@tlen.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek - piątek: 12.00 – 19.30.*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, całościowe zaburzenia rozwoju, Zespół Aspergera
 - terapia metodą Weroniki Sherborne
 - kinezyterapia
 - terapia logopedyczna
 - terapia pedagogiczna
 - elementy terapii behawioralnej
 - układanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież, dorośli
orientacyjny czas oczekiwania: w miarę wolnych miejsc

Szczecin

Niepubliczna Poradnia Konsultacyjno-Szkoleniowa Terapii Mowy i Alternatywnej Komunikacji Językowej PIKTOGRAMY

ul. Kuśnierska 10, 71-506 Szczecin, tel. (091) 434 37 06, tel. kom. 501 070 847, 501 020 406
e-mail: logoterapeuta@wp.pl
<http://piktogramy.prv.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek - piątek: 12.00 - 20.00;
sobota - niedziela: 8.00 - 16.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOZA:

- autyzm, całościowe zaburzenia rozwoju, Zespół Aspergera
 - diagnoza zaburzeń w zakresie mowy
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież, dorośli
orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, całościowe zaburzenia rozwoju, Zespół Aspergera
 - TEACCH
 - MAKATON
 - piktogramy
 - zajęcia indywidualne z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających metod porozumiewania się
 - układanie indywidualnych programów terapeutycznych
 - zalecenia dla rodziców do realizacji w domu
- kryteria zapisów:** dzieci, młodzież, dorośli
orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

Oferowana pomoc:

SZKOLENIA:

- konferencje szkoleniowe dla nauczycieli, pedagogów, logopedów, terapeutów z zakresu alternatywnych metod porozumiewania się

Prywatny Gabinet - Neurologopeda Lidia Barbara Łukaszewicz

ul. Starzyńskiego 2 ,70-506 Szczecin, budynek przychodni, gabinet 334

tel. kom. 0500 287 466

e-mail: logopeda2@gmail.com

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

■ ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Poradnie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego niezbędne w przedszkolach i szkołach oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, udzielają też pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i ich rodzinom. Do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych należy m.in. terapia zaburzeń rozwojowych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny oraz szkoły.

Poradnie wydają opinie w sprawach dotyczących m.in.:

- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego,
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom,
- zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego,
- przystąpienia ucznia lub absolwenta z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub ze specyficznymi *podstawowej*, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia lub absolwenta.

Pomoc oferowana w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych jest bezpłatna.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r, nr 256, poz. 2572 z (późn. zm.), Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. Nr 228, poz. 1488)

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dotyczące poradni psychologiczno- pedagogicznych powinny znajdować się w starostwie w Wydziale Edukacji (Oświaty) oraz w analogicznym wydziale Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy. Informacje tych można także szukać w Kuratorium Oświaty w Szczecinie:

ul. Matejki 6b, 71-615 Szczecin, tel. (091) 442 75 00, fax (091) 442 75 08
www.kuratorium.szczecin.pl

W województwie zachodniopomorskim wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych można znaleźć na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Szczecinie:

http://kuratorium.szczecin.pl/files/wykaz_szkol1.xls

oraz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szczecin
www.bip.um.szczecin.pl/UMSzczecinBIP/chapter_11056.asp

►► **Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne:**

Koszalin

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie Poradnie:

Miejska Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna

ul. Morska 43, 75-215 Koszalin, tel. (094) 343 01 99, 343 00 81, tel. kom. 504 226 401
e-mail: mpp-p@wp.pl
<http://mpp-p.com.pl/>

Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Raclawicka 13, 75-620 Koszalin, tel. (94) 714 02 02, 714 02 32
e-mail: poradnia@powiat.koszalin.pl
<http://poradnia.powiat.koszalin.pl/>

Szczecin

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne

ul. Łaziebna 6, 70-557 Szczecin, tel. (91) 441 81 20, fax (091) 488 35 12,
tel. (091) 441 81 20
e-mail: cpp@miasto.szczecin.pl
<http://cpp.szczecin.pl/>

powiat białogardzki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Dworcowa 2, 78-200 Białogard, tel./fax (094) 312 25 96, tel. kom. 0515 082 620
e-mail: pppbialogard@poczta.onet.pl

powiat kołobrzeski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Piastowska 9 lok. 4, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 354 54 47
e-mail: ppp@kolobrzeg.powiat.pl
<http://poradnia-kolobrzeg.pl/>

powiat myśliborski

opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Piłsudskiego 8, 74-400 Dębno, tel./ fax (095) 760 23 38
e-mail: pppdebno@wp.pl

powiat sławieński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydają dwie Poradnie:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Kopernika 9, 76-100 Sławno, tel. (059) 810 71 35
e-mail: ppp-poradnia@wp.pl
<http://ppp-poradnia.pl/>

Filia Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Darłowie

ul. Żeromskiego 25 (Internat Szkoły Morskiej), 76-150 Darłowo,
tel. (094) 314 11 49
e-mail: fppp@wp.pl

powiat szczecinecki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek, tel./ fax (094) 374 37 22

e-mail: poradniapp_szczecinek@tlen.pl

<http://poradnia.szczecinek.pl/>

powiat świdwiński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Drawska 32, 78-300 Świdwin, tel./ fax (094) 365 23 30

e-mail: pppswidwin@tlen.pl

<http://pppswidwin.prv.pl/>

■ **WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU**

Pomoc ta organizowana jest dla małych dzieci (od urodzenia do momentu pójścia do szkoły, zazwyczaj do 7 roku życia). Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności, do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, w szkole podstawowej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w publicznej i niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jeżeli mają one możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, w szczególności dysponują środkami dydaktycznymi i sprzętem, niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomagania. Jednak nie wszystkie ww. placówki prowadzą wczesne wspomaganie rozwoju.

Pomoc ta oferowana jest przez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi z zaburzonym rozwojem psychoruchowym: oligofrenopedagog, tyflopedagog lub surdopedagog, psycholog, logopeda, inni specjaliści w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zespół ten ustala kierunki pracy z dzieckiem oraz harmonogram podejmowanych działań w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wsparcia jego rodziny. Poza tym do jego zadań należy: nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, opracowanie i realizacja indywidualnego programu pracy z dzieckiem i jego rodziną, analiza skuteczności pomocy udzielanej w ramach wczesnego wspomagania. Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizowane są w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

■ **UWAGA** ► Ze względu na bardzo małą liczbę godzin przewidzianą w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju (od jednej do dwóch godzin tygodniowo) forma ta może być jedynie uzupełnieniem podstawowych form terapii dla dzieci z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju. <http://www.wczesnewspomaganie-firr.p>

Aby dziecko mogło skorzystać z tego rodzaju wsparcia, musi mieć wydaną opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Opinie te wydają publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Pomoc oferowana w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju jest bezpłatna.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11.XI.2013 r.
w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U.2013 r., nr 1257)*

■ **Gdzie szukać informacji?** ▶ Przed wszystkim postaraj się dotrzeć do publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście lub powiecie. Tam można dowiedzieć się o placówkach oświatowych, w których jest prowadzone wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje te powinny znajdować się także w Wydziale Edukacji (Oświaty) Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy oraz w analogicznym wydziale w starostwie.

Koszalin

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Miejska Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna

ul. Morska 43, 75-215 Koszalin, tel. (094) 343 01 99, 343 00 81, tel. kom. 504 226 401

e-mail: mpp-p@wp.pl

<http://mpp-p.com.pl/>

Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Pomorskiego Centrum Terapii Pedagogicznej

ul. Dywizji Drezdeńskiej 13, 75-692 Koszalin, tel. (094) 346 16 91, fax (094) 346 69 10,

tel. kom. 602 108 648

e-mail: pctp@hot.pl

<http://pctp.com.pl/>

Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Raławicka 13, 75-620 Koszalin, tel. (94) 714 02 02, 714 02 32

e-mail: poradnia@powiat.koszalin.pl

<http://poradnia.powiat.koszalin.pl/>

Szczecin

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Centrum Psychologiczno- Pedagogiczne

ul. Łazienka 6, 70-557 Szczecin, tel./ fax (091) 488 35 12, tel. (091) 441 81 20

e-mail: cpp@miasto.szczecin.pl

<http://cpp.szczecin.pl/>

Specjalny Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem

ul. Montwiłła 2, 71-601 Szczecin, tel. (091) 433 64 45, tel./ fax (091) 488 56 02
e-mail: ktaszczecin@kta.szczecin.pl
<http://kta.szczecin.pl/>

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo „Tęcza“

ul. Ks. P. Wawrzyniaka 7A, 70-392 Szczecin, tel./fax (91) 307 06 46, tel. kom. 500 009 637
e-mail: tecza@tecza.org.pl
<http://tecza.org.pl/>

Świnoujście

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Świnoujściu

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. Basztowa 11, 72-600 Świnoujście, tel. (091) 321 35 59 wew. 113
e-mail: biuro@swinoujscie.psouu.org.pl
<http://niepelnosprawni.swi.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. M. Konopnickiej

ul. Piastowska 55, 72-600 Świnoujście, tel./ fax (091) 321 54 26
e-mail: mlechsosw@uznam.net.pl
<http://sosw.cloudaccess.net/>

powiat białogardzki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Dworcowa 2, 78-200 Białogard, tel./fax (094) 312 25 96
e-mail: pppbialogard@poczta.onet.pl

powiat choszczeński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej

Niemieńsko 22, 73 - 220 Drawno, tel. (95) 768 23 12, fax (95) 768 22 12
e-mail: niemiensko@op.pl
<http://sosw.niemienko.superszkolna.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu

ul. Zwycięstwa 28, 73-222 Suliszewo, tel./ fax (095) 765 64 18, tel. (95) 765 64 16
e-mail: osw-suliszewo@wp.pl
<http://osw.suliszewo.szkolnastrona.pl/>

powiat goleniowski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

NZOZ Profi-Med

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Profi-Med

ul. Konopnickiej 10 A, 72-100 Goleniów, tel. (091) 350 60 00

e-mail: orew@profimed.pl

<http://orew-profimed.pl/>

Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 6 „Tęczowa Kraina”

ul. Piaskowa 9, 72-100 Goleniów, tel. (091) 407 13 63, fax (91) 418 34 74

powiat kołobrzeski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Piastowska 9 lok. 4, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 354 54 47

e-mail: ppp@kolobrzegpowiat.pl

<http://poradnia-kolobrzeg.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im Jana Pawła II w Kołobrzegu

Oddział Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci z Autyzmem i Pokrewnymi Zaburzeniami

ul. Arciszewskiego 20, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 351 17 21, 351 62 41

tel./ fax (094) 35 162 41

e-mail: dyrektor@sp5kg.pl; sekretariat@sp5kg.pl

<http://sp5.kolobrzeg.pl/>

powiat łobeski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Przedszkole Miejskie Nr 1 im. Krasnala Hałabały

ul. Mickiewicza 11, 73-150 Łobez, tel. (091) 397 46 11

e-mail: krasnal.lobez@wp.pl

<http://krasnal.lobez.blizej.info/>

powiat myśliborski

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Niepubliczny Dzienny Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. H. Sienkiewicza 15, 74-320 Barlinek, tel. (095) 746 24 47, fax (95) 746 24 47,

tel. kom. 699 901 847

e-mail: bratekbarlinek@googlemail.com

<http://www.bratek-barlinek.pl/home/start.html>

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
ul. Mickiewicza 30B, 74-400 Dębno, tel./ fax (095) 760 23 38
e-mail: pppdebno@wp.pl

powiat pyrzycki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Pyrzycach
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
Nowielin 40, 74-230 Mielęcin, tel. (091) 570 06 43, fax (091) 570 06 43
<http://psouu-pyrzyce.pl/>

powiat stargardzki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno-Szkolno-Wychowawczy
ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 94 15
e-mail: kta-stargard@neostrada.pl

Przedszkole Miejskie Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi „Bajkowy Zakątek“
ul. Lechicka 11, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 29 01
e-mail: pm5@um.stargard.pl
<http://przedszkole5.edupage.org/>

Zespół Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima
ul. Wita Stwosza 1a/1b, 73-110 Stargard Szczeciński , tel./ fax (091) 578 73 46,
tel. (091) 578 73 49
e-mail: zsspec@vp.pl
<http://www.zsspec.stargard.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima
ul. Wita Stwosza 1a/1b, 73-110 Stargard Szczeciński, tel./ fax (091) 578 73 46,
tel. (091) 578 73 49
e-mail: zsspec@vp.pl
<http://www.zsspec.stargard.pl/>

powiat sławieński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej
dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
ul. Kopernika 9, 76-100 Sławno, tel./ fax (059) 810 36 06, 810 38 13, 810 80 89
e-mail: osw_slawno@onet.pl
<http://www.oswslawno.com/>

powiat szczecinecki

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek, tel./ fax (094) 374 37 22, 374 98 32

e-mail: poradniapp_szczecinek@tlen.pl

<http://www.poradnia.szczecinek.pl/>

powiat świdwiński

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

ul. 22 Lipca 4, 78-320 Połczyn Zdrój, tel./ fax (094) 366 29 63

e-mail: poradniapz@wp.pl

<http://www.poradniapolczyn-zdroj.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sławoborzu

ul. Lepińska 3, 78-314 Sławoborze, tel. (094) 364 70 13, fax (094) 364 75 56

e-mail: sekretariat@soswslawoborze.pl

<http://www.soswslawoborze.pl/>

■ PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem, z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwojowymi w wieku przedszkolnym i szkolnym mają prawo do otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. O jego wydanie wnioskuje rodzice.

Orzeczenie to jest wydawane dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod kształcenia. Na tej podstawie przedszkole lub szkoła dostosowuje warunki i formy nauczania do potrzeb dziecka określonych w orzeczeniu. Prawo oświatowe gwarantuje dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwość uczęszczania do wszystkich typów przedszkoli i szkół: ogólnodostępnych (tzw. masowych), integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych, z oddziałami specjalnymi.

Placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko, ma zapewnić mu realizację zaleceń określonych w orzeczeniu. Uczeń taki ma także prawo do dostosowania treści nauczania, a co za tym idzie – dostosowania systemu jego oceniania. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem wydają poradnie psychologiczno- pedagogiczne wskazane przez kuratora oświaty.

Jeżeli stan zdrowia dziecka znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły (w tym do kl. 0), może być wydane orzeczenie o nauczaniu indywidualnym. Zajęcia te mogą być organizowane w domu rodzinnym, szkole lub w specjalnym ośrodku szkolno- wychowawczym. Możliwe jest także wprowadzanie ucznia na zajęcia z innymi dziećmi, z klasą.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz.U.2010.228.1489),

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U.2010.228.1490),

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 173, poz. 1072),

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2008 r., nr 175, poz. 1086).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o przedszkolach i szkołach integracyjnych można znaleźć w Urzędzie Gminy (Miasta) oraz w Kuratorium Oświaty. Informacje o szkołach specjalnych znajdują się w starostwach powiatu i w Kuratoriach Oświaty.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej możesz kontaktować się z:

- wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta odpowiedzialnym za sprawy edukacji,
- starostą odpowiedzialnym za sprawy edukacji (jeżeli chodzi o szkoły specjalne, poradnie psychologiczno - pedagogiczne).

Jeżeli przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna łamie prawa ucznia (nie realizuje zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, nie organizuje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, nie dostosowuje programu nauczania do potrzeb dziecka z orzeczoną kształceniem specjalnym), możesz kontaktować się z Rzecznikiem Praw Ucznia (osobą odpowiedzialną za kształcenie uczniów niepełnosprawnych) w:

Kuratorium Oświaty w Szczecinie

ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin, tel. (091) 442 75 00,
fax (091) 442 75 08
e-mail: kuratorium@kuratorium.szczecin.pl
www.kuratorium.szczecin.pl

lub delegaturą Kuratorium Oświaty na Twoim terenie:

Delegatura Kuratorium Oświaty w Koszalinie

ul. Gen. Andersa 34, 75-626 Koszalin, tel. (094) 342 47 38,
fax (094) 342 84 71
e-mail: koszalin@kuratorium.szczecin.pl

Oddział Wydziału Nadzoru Pedagogicznego w Wałczu

ul. Południowa 10 b, 78-600 Wałcz, tel. (067) 258 40 16, 250 12 01,
fax (067) 258 40 16
e-mail: walcz@kuratorium.szczecin.pl

■ SZKOŁY, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem mają prawo uczęszczać do wszystkich placówek edukacyjnych (ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych).

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA SPECJALNE ORAZ PROWADZĄCE ODDZIAŁY SPECJALNE:

Koszalin

Pomorskie Centrum Terapii Pedagogicznej

**Niepubliczne Specjalistyczne Przedszkole Terapeutyczne „Mały Książę”
Niepubliczna Szkoła Podstawowa dla Dzieci z Autyzmem i Sprzężoną
Niepełnosprawnością**

ul. Dywizji Drezdeńskiej 13, 75-629 Koszalin
tel. do sekretariatu: (094) 346 16 91, 346 16 92, 346 16 93,
tel. do Dyrektora: (094) 346 16 95, tel. kom. 0602 108 648
e-mail: pctp@hotmail.pl
<http://pctp.com.pl>

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie

ul. Wyspiańskiego 4, 75-629 Koszalin, tel. (094) 345 08 53, fax (094) 346 44 84
e-mail: tolerancja@home.pl
<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/>

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Nr 1

Publiczne Przedszkole Specjalne

ul. Wyspiańskiego 4, 75-632 Koszalin, tel. (094) 342 35 77
<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/orew-info>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Publiczne Przedszkole Specjalne Nr 36

Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 19

Gimnazjum Specjalne Nr 10

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Nr 2

ul. Rzeczna 5, 75-724 Koszalin, tel. (094) 342 06 16, fax (094) 342 62 83
e-mail: edusosw@poczta.onet.pl; soswkoszalin@poczta.onet.pl
<http://soswkoszalin.com/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 1

ul. Połczyńska 71a, 75-816 Koszalin, tel. (094) 342 44 17

Szczecin

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie

ul. Rostocka 125, 71-771 Szczecin, tel. (091) 426 81 97, 426 81 98, fax (091) 426 92 68,
e-mail: biuro@psouuszczecin.org.pl
<http://psouuszczecin.org.pl/>

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
tel. (091) 268 179, 426 81 98

Publiczne Przedszkole Specjalne Nr 21 "Chatka Puchatka"

ul. Malczewskiego 23, 71-612 Szczecin, tel. (091) 422 91 13
e-mail: pp21@um.szczecin.pl
www.chatka.puchatka21.prv.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 31

Gimnazjum Specjalne Nr 51

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 1

ul. Policka 3, 71-837 Szczecin, tel./ fax (091) 453 88 80
e-mail: sosw1@poczta.neostrada.pl
<http://www.sosw1.szczecin.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 im. Czesława Piskorskiego

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 16 im. Jana Pawła II

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 2

ul. Jagiellońska 65, 70-382 Szczecin, tel. (091) 4845194, (091) 4845194 wew. 10,
fax (091) 4845156
<http://www.sosw2.republika.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 4

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 40

Gimnazjum Specjalne Nr 54

Grupy Wychowawcze

ul. Pokoju 48, 71-739 Szczecin, tel. (091) 442 17 64
e-mail: sosw4@home.pl
<http://www.sosw4.home.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niestyszających im. Hansa Christiana Andersena

Przedszkole Publiczne Specjalne Nr 6

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 22

Gimnazjum Specjalne Nr 56

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 18

II Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące

ul. Szpitalna 15, 70-116 Szczecin, tel. (091) 482 11 51
e-mail: nieslysz@poczta.onet.pl
<http://soswszczecin.edupage.org/>

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabo Słyszących
im. Juliana Tuwima**

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 30

Gimnazjum Specjalne Nr 57

XXVI Liceum Ogólnokształcące

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 19

Technikum Uzupełniające Nr 4

ul. Grzywińska 6, 71-711 Szczecin, tel. (091) 428 00 85, tel./ fax (091) 428 00 86

e-mail: poczta.sosw@wp.pl

<http://slaboslyszacy.edupage.org/>

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo „Tęcza“

ul. Ks. P. Wawrzyniaka 7A, 70-392 Szczecin, tel./fax (91) 307 06 46,

tel. kom. 500 009 637

e-mail: tecza@tecza.org.pl

<http://tecza.org.pl/>

Niepubliczne Specjalne Przedszkole „Tęcza“

ul. Ks. P. Wawrzyniaka 7A, 70-392 Szczecin, tel./fax (91) 307 06 46,

tel. kom. 500 009 637

e-mail: tecza@tecza.org.pl

<http://przedszkole.tecza.org.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 9

Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 25

Gimnazjum Specjalne Nr 47

ul. Letniskowa 1, 70-763 Szczecin, tel./ fax (091) 461 52 71

e-mail: zss1@interia.pl

<http://zss9.fr.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 10

**Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 52 dla Dzieci z Autyzmem
i Zaburzeniami Komunikacji Językowej**

Publiczne Gimnazjum Specjalne Nr 48

ul. Jagiellońska 61, 70-382 Szczecin tel. (091) 484 35 60

e-mail: zss2@um.szczecin.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 12

Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 67 im. Jana Brzechwy

Gimnazjum Specjalne Nr 50

ul. Wielkopolska 14, 70-450 Szczecin, tel. / fax (091) 422 06 10, 530 922 011, 791 117 660

e-mail: dyrektor.zss12@wp.pl

<http://www.zss12.szczecin.pl/>

Świnoujście

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Świnoujściu

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

i Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Jeżyk”

ul. Basztowa 11, 72-600 Świnoujście, tel. (091) 321 35 59 wew. 113

e-mail: orew.swinoujscie@psouu.org.pl

<http://www.niepelnosprawni.swi.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. M. Konopnickiej
Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
ul. Piastowska 55, 72-600 Świnoujście, tel./ fax (091) 321 5426
e-mail: mlechsosw@uznam.net.pl
<http://sosw.cloudaccess.net/>

powiat białogardzki

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów 6 Pomorskiej Dywizji Piechoty
Świetlica socjoterapeutyczna podlegająca Stowarzyszeniu „Wioski dziecięce SOS”.
ul. Traugutta 2, 78-230 Karlino, tel. (094) 311 74 17
e-mail: spkarlino@wp.pl
<http://www.spkarlino.republika.pl/>

Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy
Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca Do Pracy
Kowalki 22, 78-220 Tychowo, tel./ fax (094) 311 55 77

Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do
ul. Zamojskiego 3A, 78-200 Białogard, tel./ fax (094) 312 52 30
<http://www.zssjp2.cba.pl/>

powiat choszczeński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej
Specjalna Szkoła Podstawowa
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Niemieńsko 22, 73 - 220 Drawno, tel./ fax (095) 768 23 12
e-mail: niemiensko@op.pl
<http://sosw.niemienko.superszkolna.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu
Wczesne Wspomaganie Rozwoju
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
ul. Zwycięstwa 28, 73-222 Suliszewo, tel. (095) 765 64 16, tel./ fax (095) 765 64 18
e-mail: osw-suliszewo@wp.pl
<http://osw.suliszewo.szkolnastrona.pl/>

powiat drawski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bobrowie
Specjalna Szkoła Podstawowa
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Internat

Bobrowo 7, 78-520 Złocieniec, tel./ fax (094) 367 14 63
e-mail: soswbobrowo@interia.pl
<http://www.soswbobrowo.pl/>

powiat goleniowski

NZOZ Profi-Med

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Profi-Med
Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju

ul. Konopnickiej 10A, 72-100 Goleniów, tel. (091) 350 60 00
e-mail: orew@profimed.pl
<http://www.orew-profimed.pl/>

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy

ul. Kościuszki 16, 72-110 Przybiernów, tel./ fax (091) 404 12 98

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowogardzie

Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 17, 72-200 Nowogard, tel./fax: 091 39 20 108
e-mail: soswnowogard(at)op.pl
<http://soswnowogard.republika.pl/index.html>

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Niepodległości 1B, 72-100 Goleniów, tel./ fax (091) 418 42 74
e-mail: zssgol@wp.pl
<http://www.zssgol.pl/>

powiat gryficki

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy

ul. Kłodkowo, 72-320 Trzebiatów, tel. (091) 384 20 21

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Gryficach

Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy

ul. 3-go Maja 4, 72-300 Gryfice, tel. 91 384 26 16, fax. 91 384 84 87
e-mail: zk.gryfice@psouu.org.pl; psouu1@list.net.pl
<http://psouugryfice.pl/?home,1>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowogardzie
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Internat

Waniorowo 4, 72-300 Gryfice, tel. (091) 385 62 45, 385 63 10

e-mail: soswwaniorowo@wp.pl

<http://sosw.waniorowo.ibip.pl/public/>

powiat gryfiński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Mieszka I
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Podmurze 4, 74-500 Chojna, tel. (091) 414 25 93

e-mail: sosw_chojna@interia.pl

<http://soswchojna.edupage.org/>

Zespół Szkół Specjalnych w Gryfinie

Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna w Gryfinie

Publiczne Gimnazjum Specjalne

ul. Łużycka 82, 74-100 Gryfino, tel./ fax (091) 416 22 16

e-mail: ZSS.Gryfino@pro.onet.pl

Zespół Szkół Specjalnych w Nowym Czarnowie

Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna

Publiczne Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Nowe Czarnowo, 74-105 Nowe Czarnowo, tel. (091) 316 59 20

e-mail: zss_ncz@poczta.onet.pl; szkola.czarnowo@interia.pl

powiat kamiński

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczy

Ostrowice 17, 72-510 Wolin, tel. (091) 326 24 24

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Kamieniu Pomorskim

ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski, tel./ fax (091) 382 44 41

e-mail: psouu@interia.pl; zk.kamien-pomorski@psouu.org.pl

<http://www.psouukamien.org>

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy

tel. (091)382 15 98

e-mail: orew.kamien-pomorski@psouu.org.pl

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Wolinie

ul. A. Mickiewicza 14, 72-510 Wolin, tel. (091) 326 11 21

e-mail: zk.wolin@psouu.org.pl

Ośrodek Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy

e-mail: orew.wolin@psouu.org.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Wolińska 9a, 72-400 Kamień Pomorski, tel./ fax (091) 382 17 94

e-mail: sosw_kamien@interia.pl

<http://soswkamien.edupage.org/>

powiat kołobrzeski

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 352 53 88, fax (094) 354 65 67

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zespole Szkół Mechanicznych
im. Bolesława III Krzywoustego**

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Piastowska 5, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 352 33 85, tel./ fax (094) 352 39 36

e-mail: zsmech@kolobrzeg.powiat.pl

<http://www.zsmkolobrzeg.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „Okruszek”

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Brzozowa 2, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 354 96 70, fax (094) 354 96 74

e-mail: soswkolobrzeg@hotmail.pl; sosw@kolobrzeg.powiat.pl

<http://www.soswokruszek.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Uzdrawiskowym „Słoneczko“

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Teodora Rafińskiego 7, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 354 41 95

<http://www.sloneczko.hi.pl/>

powiat koszaliński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze

**Szkoła Podstawowa dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną
w stopniu umiarkowanym lub znacznym i ze sprzężoną niepełnosprawnością**

**Gimnazjum dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym
i znacznym, niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz autyzmem**

**Szkoła Przystosowująca do Pracy dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną
w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami**

Warnino 29, 76-039 Biesiekierz, tel./ fax (094) 318 03 91

e-mail: sosw.warnino@powiat.koszalin.pl

<http://www.soswwarnino.powiat.koszalin.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Nikifora Krynickiego
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy
ul. Poczтовая 15, 76-020 Bobolice, tel. (094) 318 73 25, 340 81 78,
fax (094) 318 73 25 w.111, 340 81 78 w.111
<http://zpsbobolice.pl/>

powiat łobeski

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Ruchową i Autyzmem w Resku

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
(dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem oraz dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim)

Zespół Szkół Niepublicznych

Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1 (dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)

Niepubliczne Gimnazjum Specjalne Nr 1 (dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)

Radowo Wielkie 11, 72-314 Radowo Małe, tel. (091) 577 71 44, fax (091) 397 22 78

e-mail: sonira@poczta.onet.pl

<http://www.sonira.pl/>

powiat myśliborski

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy

Internat

ul. Felczaka 27, 74-300 Myślibórz, tel. (095) 747 28 94

<http://soswtpd.pl/>

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „BRATEK”

Niepubliczne Przedszkole „Bratek”

Niepubliczny Dzienny Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. Szosowa 2b, 74-320 Barlinek, tel./ fax (095) 746 24 47

e-mail: bratekbarlinek@gmail.com

<http://www.brtek-barlinek.pl/home/start.html>

powiat policki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo w Policach im. Marii Grzegorzewskiej

Szkoła Podstawowa Nr 10

Gimnazjum Nr 7

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2

Liceum Profilowane Nr II

Policealna Szkoła Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Korczaka 53, 72-010 Police, tel./ fax (091) 317 53 38, 317 63 07

e-mail: soswdnr@poczta.onet.pl; szkolasp@poczta.onet.pl; psspolice@o2.pl

<http://www.soswdnr.police.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego

Szkoła Podstawowa Specjalna (klasy I-III)

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 11 (klasy IV-VI)

Gimnazjum Specjalne Nr 8

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 3

ul. Korczaka 9-11, 72- 009 Police, tel./ fax (091) 455 45 66

e-mail:sosw.kornel@wp.pl

<http://osw2police.edupage.org/>; <http://sosw2-police.bip.net.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu

Przedszkole Specjalne

Specjalna Szkoła Podstawowa

Gimnazjum Specjalne

Specjalna Szkoła Przystosowująca do Pracy

ul. Leśna 91, 72-004 Tanowo, tel./ fax (091) 312 66 12

e-mail: soswtan@wp.pl

<http://www.soswtanowo.pl/>

powiat pyrzycki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Brzechwy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Słowackiego 1, 74-200 Pyrzyce, tel. (091) 570 02 90

e-mail: sekretariatsosw@wp.pl

<http://www.soswpyrzyce.pl/>

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Pyrzycach

Nowielin 40, 74-230 Mielęcín, tel./ fax (091) 570 06 43

e-mail: zk.pyrzyce@psouu.org.pl

<http://psouu-pyrzyce.pl/>

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

e-mail: orew.nowielin@wp.pl

<http://psouu-pyrzyce.pl/orew/>

powiat sławieński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Marii Grzegorzewskiej

Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Technikum Specjalne

ul. Kopernika 9, 76-100 Sławno, tel. (059) 810 38 13; 810 36 06
e-mail: osw_slawno@onet.pl
<http://www.oswslawno.com/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Podgórkach

Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

Podgórki 30, 76-129 Ostrowiec, tel. (094)310 84 92, fax (094)310 84 62
e-mail: oswpodgorki@wp.pl
<http://www.sosw.podgorki.org.pl/>

powiat stargardzki

Zespół Szkół Nr 5 im. Tadeusza Tańskiego

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5
Technikum Zawodowe nr 5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
Centrum Kształcenia Praktycznego im. Tadeusza Tańskiego

ul. Gdyńska 8, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 577 27 27, fax (091) 577 66 63
e-mail: sekretariat@zs5.stargard.pl
<http://www.zs5ckp.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych im. Juliana Tuwima

Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne

ul. Wita Stwosza 1a/1b, 73-110 Stargard Szczeciński, tel./ fax (091) 578 73 46,
tel. (091) 578 73 49
e-mail: zsspec@vp.pl
<http://www.zsspec.stargard.pl/>

powiat szczecinecki

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Brzechwy

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 8

Gimnazjum Specjalne Nr 4 (dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim)

Gimnazjum Specjalne Nr 5 (dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym)

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Stanisława Staszica 18, 78-400 Szczecinek, tel./ fax (094) 373 10 57 (sekretariat),
373 10 70 (Dyrektor)

e-mail: sekretariat_sosw@op.pl

<http://www.sosw-swiatki.pl/>

powiat świdwiński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sławoborzu

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2

Publiczne Gimnazjum Specjalne Nr 2

3-letnia Ponadgimnazjalna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy dla uczniów z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną

ul. Lepińska 3, 78-314 Sławoborze, tel. (094) 36 470 13, fax (094) 364 75 56

e-mail: soswslep@poczta.onet.pl

<http://www.soswslawoborze.pl/index.html>

Filia w Świdwinie

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Szczecińska 88, 78-300 Świdwin, tel. (094) 365 21 24

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNE LUB Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI:

Koszalin

Publiczne Przedszkole Integracyjne

ul. Władysława IV 141a, 75-342 Koszalin, tel. (094) 345 38 80, , tel. kom. 0662 19 59 88

e-mail: zenona.kwiatkowska@edukacja.koszalin.pl

<http://przedszkole-integracyjne.nstrefa.pl/>

Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 21 im. Kornela Makuszyńskiego

ul. Spasowskiego 14a, 75-451 Koszalin, tel. (094) 345 79 97

e-mail: sp21@pro.onet.pl

<http://www.spi21koszalin.szkolnastrona.pl/>

Szczecin

Integracyjny Muzyczny Punkt Przedszkolny „Dzwoneczek”

ul. 5 lipca 1, 70-374 Szczecin, tel. kom. 501 070 847

e-mail: biuro@specjalneprzedszkole.pl

<http://specjalneprzedszkole.pl/>

Integracyjny Punkt Przedszkolny Iskierka

Biuro: Al. Wojska Polskiego 58/4, 70-477 Szczecin, tel. kom. 0535 535 036

e-mail: om.1@wp.pl

Przedszkole: ul. Bolesława Śmiałego 47/2, 70-350 Szczecin, tel. kom. 0535 535 038

<http://www.szczecin-przedszkole.pl/>

Niepubliczne Integracyjne Przedszkole Zdrowia

ul. Monte Cassino 23c, 70-467 Szczecin, tel. (091) 423 33 39, 0604 521 010

e-mail: kontakt@przedszkolezdrowia.pl

<http://przedszkolezdrowia.pl/>

- w Przedszkolu prowadzone jest wczesne wspomaganie rozwoju

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 54 im. J. Korczaka z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Obrońców Stalingradu 14 , 70-407 Szczecin, tel. (091) 43450 04

e-mail: sp54@um.szczecin.pl

<http://sp54szczecin.edupage.org/>

Szkoła Podstawowa nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego

ul. Benesza 75, 71-246 Szczecin, tel. (091) 432 73 17, 432 72 93

e-mail: sekrsp45@ipartner.com.pl; sp45@um.szczecin.pl

http://www.sp45.szczecin.pl/articles.php?article_id=30

Szkoła Podstawowa Nr 63 z Oddziałami Integracyjnymi im. Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców

ul. Grodzka 23, 70-543 Szczecin, tel. (091) 433 29 24, fax (091) 489 14 37

e-mail: sp63@um.szczecin.pl

<http://sp63.dbv.pl/news.php>

Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi

al. Wojska Polskiego 119, 70-490 Szczecin, tel. (091) 423 77 20

e-mail: sekretariat@lozoj.szczecin.pl

<http://www.lozoj.szczecin.pl/m/>

Świnoujście

Przedszkole Miejskie Nr 5 "Bajka" z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Witosa 7 , 72-600 Świnoujście, tel./ fax (091) 321 39 63

e-mail: przedszkole5@fornet.com.pl

<http://www.bajka.swinoujscie.pl/>

Przedszkole Miejskie Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi "Tęcza"

ul. Gdyńska 27B, 72-600 Świnoujście, tel./ fax (091) 321 48 44
e-mail: p11_tecza@fornet.com.pl
<http://www.pm11tecza.yoyo.pl/>

**Zespół Szkół Publicznych Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi
im. kpt. ż. w. Mamerta Stankiewicza**

**Szkoła Podstawowa Nr 4 Z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Integracyjne**

ul. Szkolna 1, 72-600 Świnoujście, tel./ fax (091) 321 28 81
e-mail: zsp4@fornet.com.pl; dyrekcja.zsp4@fornet.com.pl
<http://www.zsp4.swi.pl/>

Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Mieszka I

ul. Niedziałkowskiego 2, 72-600 Świnoujście, tel./fax (091)321 26 30
e-mail: sekretariat@lo-mieszko.pl
<http://www.lo-mieszko.pl/>

powiat choszczeński

Publiczne Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Niedziałkowskiego 9, 73-200 Choszczno, tel. (095) 765 24 60
e-mail: przedszkole1choszczno@wp.pl
<http://ppl.choszczno.pl/>

powiat goleniowski

Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 6 „Tęczowa Kraina”

ul. Piaskowa 9, 72-100 Goleniów, tel. (091) 407 13 63, fax (091) 418 34 74
e-mail: ppi6@op.pl
<http://www.ppi6.com/>

- w Przedszkolu utworzono oddział dla dzieci z autyzmem

**Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 w Goleniowie
im. Bolesława Chrobrego**

ul. Szczecińska 36, 72-100 Goleniów, tel. (091) 418 35 60
e-mail: sp4goleniow@wp.pl
<http://www.sp4goleniow.nazwa.pl/>

**Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza
w Goleniowie**

ul. Szarych Szeregów 14, 72-100 Goleniów, tel./ fax (091) 418 21 37
e-mail: sp2_goleniow@wp.pl
<http://www.sp2goleniow.neostrada.pl/>; <http://www.bip.sp2.goleniow.pl/>

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Joanny Kulmowej w Komarowie

Komarowo 8, 72-105 Lubczyna, tel./ fax (091) 419 18 20
e-mail: spkomarowo@wp.pl
<http://www.spkomarowo.republika.pl/>

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 im. Noblistów Polskich w Goleniowie
ul. Jana Kilińskiego 11, 72-100 Goleniów, tel./ fax (091) 418 21 26
e-mail: gim1_gol@wp.pl
<http://gim1goleniow.internetdsl.pl/>; <http://bip.gim1.goleniow.pl/>

powiat gryficki

Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. Kawalerów Orderu Uśmiechu
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi
Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Tysiąclecia 32, 72-330 Mrzeżyno, tel. (091) 386 62 73, 386 62 54, fax (091) 386 65 85
e-mail: pgmmrzez@interia.pl
<http://zsmrzezyno.edupage.org/>

powiat gryfiński

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej
w Gryfinie
ul. Łużycka 22, 74-100 Gryfino, tel./ fax (091) 416 25 21
e-mail: sekretariatsp1gryfino@wp.pl
<http://www.sp1gryfino.neostrada.pl/>

powiat kołobrzeski

Przedszkole Miejskie Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Juliana Tuwima
ul. Zygmuntowska 38, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 352 27 12
e-mail: dyrektor@pm1kg.pl; wicedyrektor@pm1kg.pl
<http://www.pm1kg.pl/>

Miejskie Przedszkole Integracyjne Nr 6 im. Janusza Korczaka
ul. Tadeusza Kościuszki 9, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 352 42 88
e-mail: dyrektor@pm6kg.pl
<http://www.pm6kg.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II
w Kołobrzegu
Oddział Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci z Autyzmem
i Pokrewnymi Zaburzeniami
ul. Arciszewskiego 20, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 35 117 21, tel./ fax (094) 35 162 41
e-mail: dyrektor@sp5kg.pl; h.fortuna@sp5kg.pl; sekretariat@sp5kg.pl
<http://sp5.kolobrzeg.pl/news.php>

Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Bolesława Chrobrego
ul. Portowa 37, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 352 23 82
e-mail: jedyinka@g1kg.pl
<http://www.jedynkagim.pl/>

Zespół Szkół w Gościnnie
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. majora Henryka Sucharskiego
ul. Tadeusza Kościuszki 5, 78-120 Gościno, tel. (094) 351 21 56
e-mail: goscino_sp@poczta.onet.pl
<http://spgoscino.edupage.org/>

powiat łobeski

Integracyjny Punkt Przedszkolny "Maja i Gucio"
ul. Armii Krajowej 24, 72-201 Dobra, tel./ fax (091) 391 44 10

Zespół Szkół Gimnazjalnych
Gimnazjum Integracyjne im. Adama Mickiewicza w Łobzie
Gimnazjum dla Dorosłych
ul. Kościuszki 17, 73-150 Łobez, tel./ fax (091) 397 47 61
e-mail: zsglobez@poczta.onet.pl
<http://www.zsglobez.nazwa.pl/>

powiat pyrzycki

Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi "Promyczek"
ul. Jana Pawła II 15, 74-200 Pyrzyce, tel. kom. 0607 881 190
<http://www.promyczek.org.pl/>

powiat stargardzki

Niepubliczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym „Wesoła Lokomotywa“
ul. Szczecińska 33, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. 0 660 518 228

Niepubliczne Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym „Wesoła Lokomotywa“
Stara Dąbrowa 71, 73-112 Stara Dąbrowa, tel. (091) 578 09 75

Przedszkole Miejskie nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Spichrzowa 6, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 577 10 87
e-mail: pm1@um.stargard
<http://www.pm1stargard.szkolnastrona.pl/>

Przedszkole Miejskie Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi „Bajkowy Zakątek”
ul. Lechicka 11, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 29 01
e-mail: pm5@um.stargard.pl
<http://przedszkole5.edupage.org/>

Przedszkole Niepubliczne „SMERFUŚ” z Oddziałami Integracyjnymi dla dzieci autystycznych
ul. Warszawska 11b, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 578 26 76, tel. kom. 0696 086 174
e-mail: przedszkole@smerfus.stargard.pl
<http://smerfus.stargard.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących
Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Integracyjne
Os. Zachód A5, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 41 45
<http://zso.stargard.pl/>

powiat szczecinecki

Zespół Szkół im. Jana III Sobieskiego
Integracyjna Szkoła Podstawowa
Gimnazjum Nr 2
Gimnazjum dla Dorosłych
ul. Wiatraczna 5, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 374 07 07, fax (094) 374 83 58
e-mail: g2szczecinek@interia.eu
<http://www.gimnazjum2.szczecinek.pl/>

Zespół Szkół Nr 2 im. Księcia Warcisława IV z Oddziałami Integracyjnymi
Technikum Zawodowe Nr 2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
3 Letnie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
3 Letnie Technikum uzupełniające dla Dorosłych
Szkoła Policealna Nr 2
ul. 1 Maja 22, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 374 02 46, fax (094) 374 02 81
e-mail: zs2warcislaw@wp.pl
<http://www.zs2warcislaw.eu/>

Zespół Szkół Nr 5 w Szczecinku
Technikum
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1
IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Koszalińska 81, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 374 04 41, fax (094) 374 04 29
e-mail: zs5.szczecinek@interia.pl
<http://www.zs5.szczecinek.net.pl/>

powiat wałecki

Publiczne Przedszkole nr 5 z Oddziałem Integracyjnym im. „Jasia i Małgosi”
ul. Chopina 19-21, 78-600 Wałcz, tel./ fax (067) 258 31 99
e-mail: pp5w@neostrada.pl
<http://www.bip.przedszkole5.zowalcz.pl/>

■ PRZEDSZKOLA I SZKOŁY PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE
POZARZĄDOWE DZIAŁAJACE NA RZECZ OSÓB Z AUTYZMEM

Szczecin

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Szczecinie

ul. Montwiłła 2, 71-601 Szczecin, tel. (091) 433 64 45, tel./ fax (091) 488 56 02

e-mail: ktaszczecin@kta.szczecin.pl

<http://www.kta.szczecin.pl/>

Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem

Szczecińskie Stowarzyszenie Pomocy Autystom „RAZEM”

ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./ fax (091) 46 13 205, kom. 0502 337 808

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

<http://www.autyzmrazem.pl/>

**Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjno-Wychowawczy
dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem „RAZEM”**

ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./ fax (091) 461 32 05,

tel. kom. 0509 606 213

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

Przedszkole dla Dzieci z Autyzmem „Słoneczna Dolina”

ul. Panieńska 46, 70-535 Szczecin, tel./ fax (091) 813 72 52,

tel. kom. 0519 780 870

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

<http://www.autyzmrazem.pl/>

powiat łobeski

**Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Ruchową
i z Autyzmem w Resku**

Radowo Wielkie 11, 72-314 Radowo Małe, tel. (091) 577 71 44, fax (091) 397 22 78

e-mail: sonira@poczta.onet.pl

<http://www.sonira.pl/>

**Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (dla uczniów
z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem oraz dla uczniów
z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim)**

Zespół Szkół Niepublicznych

Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1

**(dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną
w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)**

**Niepubliczne Gimnazjum Specjalne Nr 1 (dla uczniów z niepełnosprawnością
ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)**

powiat stargardzki

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Stargardzie Szczecińskim

ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 94 15

e-mail: kta-stargard@neostrada.pl

Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno- Szkolno- Wychowawczy

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jeżeli jesteś w trudnej sytuacji życiowej,
spowodowanej wychowywaniem dziecka z autyzmem,
masz prawo skorzystać z różnych form wsparcia
oferowanego w ramach pomocy społecznej
przez ośrodek pomocy społecznej (OPS).

Spełniając warunki dotyczące dochodów, możesz starać się w OPS m.in. o zasiłek celowy. Natomiast niezależnie od dochodów masz prawo do pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (pomoc dla Twojego dziecka).

■ SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (SUO) są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Wsparcie w postaci usług przyznaje się osobom, które wymagają pomocy innych. Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala w decyzji administracyjnej ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W ramach SUO prowadzone jest m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym także wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji, asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, tj. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wszechstronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług. W ramach usług mogą być realizowane zalecenia przekazywane przez terapeutów do pracy w domu. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in.: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi. Osoby te muszą także posiadać określony w przepisach staż pracy.

■ **UWAGA** ►► Specjalistyczne usługi opiekuńcze są szczególnie cenną formą wspomagania umożliwiającą m.in.:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży intensywnych form kompleksowych oddziaływań (najlepiej przez współpracę osób świadczących SUO ze specjalistycznym ośrodkiem, w którym będą przygotowywane programy terapeutyczne, rehabilitacyjne i edukacyjne),
- pomoc asystenta w różnych sytuacjach życiowych – w placówkach edukacyjnych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, a także w integracji społecznej w codziennym życiu.

►► **WAŻNE!** ◀◀

Jeżeli chcesz starać się o specjalistyczne usługi opiekuńcze:

- należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej podanie o przyznanie tej formy pomocy (na kopii podania poprosz o potwierdzenie jego złożenia, podanie możesz także posłać listem poleconym),
- konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego, wydanego przez lekarza psychiatrę, które określa potrzebę korzystania z usług,
- OPS przeprowadzi wywiad środowiskowy,
- OPS powinien wydać decyzję administracyjną dot. przyznania bądź nie tej formy pomocy,
- usługi przysługują niezależnie od tego czy rodzic zrezygnował z pracy, by opiekować się dzieckiem czy też pracuje,
- fakt, że dziecko chodzi do przedszkola czy szkoły nie stanowi powodu odmowy przyznania usług.

Więcej na temat SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi można przeczytać na stronie internetowej Fundacji SYNAPSIS:

http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/rozporzadzenie_suo.pdf

<http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/suo.pdf>

■ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE – ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (np. pokrycie kosztów zakupu leków, opłacenie specjalistycznej terapii, niedostępnej w ramach publicznej służby zdrowia, pokrycie kosztów dojazdu na terapię, zakup żywności, opału).

Zasiłek ten przyznawany jest rodzinom, w których miesięczny dochód netto (po odjęciu składek emerytalno-rentowych, zdrowotnych i ew. alimentów płaconych przez członka rodziny) nie przekracza 351 zł na osobę. W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzinie przekraczającej kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 351 zł lub 477 zł.

Z podaniem o zasiłek celowy należy zwrócić się do OPS w miejscu zamieszkania. W trakcie procedury przyznawania pomocy zostanie przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego; trzeba będzie dostarczyć także informacje o dochodach rodziny.

■ PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca socjalna świadczona jest przez pracownika socjalnego i ma na celu wsparcie osób i rodzin (m.in. rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej), opiekujących się osobą z autyzmem. W ramach pracy socjalnej można oczekiwać wsparcia w pokierowaniu gdzie i jak załatwić sprawy związane np. z uzyskaniem dla dziecka stosownego orzeczenia, świadczeń. Pracownik socjalny powinien wspierać rodzinę także w szukaniu miejsc, w których można uzyskać pomoc dla dziecka, młodej czy dorosłej osoby z autyzmem, kierować do innych instytucji pomocowych. Praca socjalna i poradnictwo świadczone są osobom i rodzinom bez względu na posiadany przez nie dochód. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub potrzebują wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy dot. funkcjonowania rodziny, w tym problemy związane z opieką nad osobą niepełnosprawną. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ani wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. Nr 27, poz. 138),

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r.

w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem specjalistycznych usług opiekuńczych możesz kontaktować się z:

- **Wydziałem Polityki Społecznej w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie**
ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin, tel. (091) 430 32 43, 488 03 78,
fax (091) 433 55 31
e-mail: ps@szczecin.uw.gov.pl
- **Zachodniopomorskim Urzędem Wojewódzkim w Szczecinie, Delegaturą w Koszalinie**
ul. Gen. Andersa 34, 75-626 Koszalin, tel. inf. (094) 342 82 41
e-mail: delegatura@szczecin.uw.gov.pl
- **Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Szczecinie**
ul. Starzyńskiego 2, 70-506 Szczecin, tel. (091) 489 39 10 , 489 39 03,
fax (091) 489 39 02
<http://rops.wzp.pl/>

- **Gdzie szukać informacji?** ► W zależności od tego czy mieszkasz w gminie miejskiej, miejsko-wiejskiej, wiejskiej, ośrodek pomocy społecznej może nosić nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
Informacje o Ośrodku Pomocy Społecznej w Twojej gminie możesz uzyskać w Urzędzie Gminy (Miasta).

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Jeżeli wychowujesz dziecko niepełnosprawne (tj. z orzeczoną niepełnosprawnością), masz prawo do ubiegania się o świadczenia rodzinne (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne). Świadczenia te mają na celu pokrycie, choćby częściowe, wydatków związanych z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego.

■ ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny przyznawany jest osobie niepełnosprawnej lub jej opiekunowi prawnemu w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153,00 zł miesięcznie. Jego przyznanie nie jest uzależnione od wysokości dochodów (świadczenie to przysługuje niezależnie od wysokości dochodów).

Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 18 grudnia 2008 r., Nr 223, poz. 1456), **okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny NIE przysługuje:

- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt tej osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ),
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o zasiłek pielęgnacyjny

Do wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny (kopię tę może uwierzytelnić - potwierdzić zgodność z oryginałem urzędnik przyjmujący dokumenty; uwierzytelnienia kopii dokumentu można dokonać także w urzędzie wystawiającym dokument tożsamości, np. w odpowiednim wydziale urzędu miasta wydającym dowody osobiste; uwierzytelnienie to jest dokonywane bezpłatnie),
- orzeczenie o niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na dziecko do 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty powstania niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia).

Postępowanie w sprawach o zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się na wniosek rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności bądź stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony (np. na okres jednego roku).

W przypadku, gdy wniosek o przyznanie zasiłku zostanie złożony w ciągu 3 miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zasiłek przyznaje się od dnia zgłoszenia wniosku o wydanie orzeczenia.

Ponadto w przypadku utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności i ponownego ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności stanowiącego kontynuację poprzedniego orzeczenia, prawo do zasiłku ustala się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia, jeżeli osoba spełnia warunki uprawniające do nabycia tych świadczeń oraz złożyła wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w terminie miesiąca od dnia utraty ważności poprzedniego orzeczenia, zaś wniosek o przyznanie świadczenia w terminie 3 miesięcy od dnia wydania orzeczenia.

Uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego ustala i wypłaca gmina (urząd gminy/miasta) lub ośrodek pomocy społecznej.

■ ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, w tym dziecka niepełnosprawnego.

Uprawnionymi do ubiegania się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami są obywatele polscy oraz cudzoziemcy:

- do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach lub w związku z uzyskaniem w Polsce statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Polski.

Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

WYSOKOŚĆ DOCHODU UPRAWNIAJĄCA DO ZASIŁKU RODZINNEGO WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie, uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy nie przekracza kwoty określonej w ustawie.

Prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami ustala się na okres dwunastu miesięcy. Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456) okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.

Wniosek o przyznanie zasiłku rodzinnego oraz przysługujących do niego dodatków można złożyć w czasie trwania tego okresu. Prawo do zasiłku ustalone jest wtedy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do końca danego okresu zasiłkowego.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 574,00 zł**. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 664,00 zł**.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (o ile wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka),
- osobie uczącej się do ukończenia przez nią 24 r.ż. (w rozumieniu ustawy jest nią oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony). *Uwaga: w dalszej części opracowania pominięte zostaną zagadnienia związane z prawem do zasiłku rodzinnego dla osoby uczącej się.*

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje na:

- **dziecko do ukończenia 18 roku życia**, a jeżeli kształci się w szkole – do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 21 lat,
- **dziecko niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym** (o ile niepełnosprawność powstała do 21. r.ż.) **lub znacznym do ukończenia 24 roku życia**, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej.

Zgodnie z przepisami za dzieci uważa się dzieci własne osoby ubiegającej się o zasiłek, dzieci jej małżonka, dzieci przysposobione (adoptowane) oraz dzieci, w sprawie których toczy się postępowanie o przysposobienie lub dzieci znajdujące się pod opieką prawną.

Zasiłek rodzinny NIE przysługuje na dziecko, jeżeli

przebywa ono w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (instytucją taką jest m.in.: dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkoła zapewniająca nieodpłatnie pełne utrzymanie),

- przebywa w rodzinie zastępczej,
- pozostaje w związku małżeńskim,
- jest uprawnione do zasiłku rodzinnego na własne dziecko,
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz tego dziecka od drugiego z rodziców, chyba, że: rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone, sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,

- członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny zagranicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku osób utrzymujących się z gospodarstwa rolnego przyjmuje się, że miesięczny dochód z 1 ha przeliczeniowego wynosi 1/12 dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", nie później niż do dnia 23 września każdego roku przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie danych statystycznych art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., nr 13681, z późn. zm.).

Zasiłek rodzinny i dodatki przysługują, chociaż dochód na osobę w rodzinie przekracza podane wyżej kwoty, jeżeli kwota tego przekroczenia przypadająca na osobę w rodzinie jest niższa lub równa kwocie najniższego zasiłku rodzinnego (tj. 115 zł) i jeżeli zasiłek rodzinny przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek rodzinny nie przysługuje.

Jeżeli sytuacja rodziny uległa pogorszeniu, nastąpiła utrata dochodu (np. rodzic stracił pracę lub otrzymuje mniejszą pensję, albo gdy rozpoczął urlop wychowawczy, utracił prawo do zasiłku dla bezrobotnych, nie otrzymuje części lub całości alimentów, wyrejestrował działalność gospodarczą, utracił zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, a także emeryturę, rentę, w tym rentę rodzinną, rentę socjalną) wówczas dochód ten zostaje pomniejszony o utracone zarobki, dochody.

Sposób obliczania dochodu do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami:

Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków bierze się pod uwagę dochód netto, tj. po odliczeniu od uzyskiwanych dochodów obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz zapłaconego podatku dochodowego. Do dochodu nie wlicza się alimentów płaconych przez członka rodziny na rzecz innej osoby.

Ustawa określa bardzo wiele źródeł dochodów, które są brane pod uwagę przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z nich.

Do dochodu wlicza się osiągnane przez rodziców i dzieci w poprzednim roku kalendarzowym:

- wynagrodzenie za pracę w ramach stosunku pracy, umów zlecenia, umowy agencyjnej i o dzieło,
- przychody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej,
- emerytury, renty (renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, renta socjalna),

powyższe przychody dokumentuje się zaświadczeniem z Urzędu Skarbowego,

- przychody podlegające opodatkowaniu zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, np. dotyczy to przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),

- inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podst. przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, np. renty dla osób represjonowanych i członków ich rodzin, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny przysługujące kombatantom (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),
- zasiłki chorobowe,
- otrzymywane alimenty na rzecz dzieci (dokumentuje się je: kopią odpisu wyroku sądu zasądającego alimenty na rzecz osoby w rodzinie lub kopią odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, przekazami, przelewami dot. otrzymywanych alimentów niższych niż zasądzone, zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także wysokości faktycznie ściąganych alimentów),
- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty i o szkolnictwie wyższym oraz inne stypendia przyznawane uczniom i studentom,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- zaliczka alimentacyjna,
- dochody uzyskiwane za granicą RP (pomniejszone o podatek i należne składki).

Do dochodów rodziny NIE wlicza się:

- świadczeń z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (np. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy),
- dodatków mieszkaniowych,
- nieotrzymywanych alimentów przysługujących członkowi rodziny (np. dziecku) na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej (trzeba to udokumentować),
- opłat dotyczących pobytu członka rodziny w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (np. dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy),
- dochodu członka rodziny przebywającego w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- płaconego czynszu z tytułu dzierżawy,
- dochodów uzyskanych z gospodarstwa rolnego, które zostało oddane w dzierżawę na podst. przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodu rodziny są m.in.:

- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli dochody te podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości należnego zryczałtowanego podatku dochodowego za dany rok albo decyzja ustalająca wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej (dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą),
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli członkowie rodziny rozliczają się na podst. przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne, np. z tytułu najmu mieszkania,
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego innego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy niepodlegającego opodatkowaniu,

- zaświadczenie właściwego organu gminy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy albo nakaz płatniczy na ten rok,
- kopie przekazów lub przelewów pieniężnych dokumentujące wysokość alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani wyrokiem sądu lub ugodą sądową do ich płacenia, na rzecz osoby spoza rodziny (kopie te muszą zostać potwierdzone przez osobę przyjmującą dokumenty, stąd składając wniosek należy mieć ze sobą oryginały przekazów lub przelewów),
- kopię odpisu wyroku sądu zasądającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub kopię odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej lub kopię odpisu zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, a także przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące faktyczną wysokość otrzymanych alimentów oraz zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, w przypadku uzyskania alimentów niższych niż zasądzone w wyroku, ugodzie sądowej lub ugodzie przed mediatorem,
- zaświadczenie o wysokości ponoszonej opłaty za pobyt członka rodziny, przebywającego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- dokument potwierdzający utratę dochodu (np. świadectwo pracy) oraz wysokość utraconego dochodu, jeżeli dochód rodziny uległ obniżeniu w stosunku do roku, z którego brane są pod uwagę dochody.

W skład rodziny zalicza się: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 r. ż., a także dziecko, które ukończyło 25 lat legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Do rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim oraz pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko. O rodzinie wielodzietnej, w myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych, mówimy wtedy, gdy rodzina wychowuje troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego.

DOKUMENTY WYMAGANE PRZY UBIEGANIU SIĘ O ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

W zależności od tego, o jaki dodatek ubiega się dana osoba jest ona zobowiązana złożyć szereg dokumentów potwierdzających jej uprawnienia do ich otrzymywania. Poniżej przedstawione są niektóre z tych dokumentów - załącza się je do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych:

- zaświadczenie o dochodach osiągniętych przez członków rodziny z urzędu skarbowego,
- akty urodzenia dzieci,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego stwierdzający przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego orzekający rozwód lub separację,

- orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
- zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły lub szkoły wyższej,
- zaświadczenie z urzędu pracy o braku propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej dla osoby ubiegającej się o dodatek,
- zaświadczenie pracodawcy o terminie urlopu wychowawczego i okresie, na jaki został dzielony, oraz o okresach zatrudnienia,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Podmiot realizujący świadczenia (ośrodek pomocy społecznej lub urząd gminy) może domagać się także dostarczenia innych dokumentów mających wpływ na ustalenie prawa do otrzymywania zasiłku wraz z dodatkami.

Spis dokumentów, które należy złożyć przy ubieganiu się o zasiłek rodzinny można otrzymać w urzędzie gminy, ośrodku pomocy społecznej.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU RODZINNEGO wynosi miesięcznie:

- **77 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **106 zł** na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku,
- **115 zł** na dziecko powyżej 18 roku do ukończenia 24 roku.

DODATKI PRZYSŁUGUJĄCE DO ZASIŁKU RODZINNEGO

- **dodatek z tytułu urodzenia dziecka** (jednorazowo 1000 zł) – przysługuje matce (jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną) lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek wypłacany jest jednorazowo do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia. Dodatek przysługuje opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

- **dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400 zł miesięcznie) – przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres: o 24 miesięcy kalendarzowych, o 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu, o 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek ten nie przysługuje osobie przebywającej na urlopie wychowawczym jeżeli:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego była zatrudniona (stosunek pracy) przez okres krótszy niż 6 miesięcy,
- podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego,
- dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu z wyjątkiem dziecka, które przebywa w zakładzie opieki zdrowotnej oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.

- **dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka** przysługuje, (o ile nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców) gdy: drugi z rodziców nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. Dodatek ten wynosi 170 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci w rodzinie. W przypadku wychowywania dziecka niepełnosprawnego² lub z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności dodatek na to dziecko wynosi 250 zł, nie więcej jednak niż 500 zł na wszystkie dzieci.
- **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** (80 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego).
- **dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka** (60 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 r.ż., 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 r.ż. do ukończenia 24 r.ż.). Dodatek ten przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka niepełnosprawnego³.
- **dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego** (100 zł jeden raz w roku, nie musi być koniecznie wypłacony we wrześniu). Dodatek przysługuje także na dzieci uczęszczające do „zerówki” (roczne przygotowanie przedszkolne). Dodatek przeznaczony jest na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wniosek należy składać do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, czyli do dnia 31 października.
- **dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** (wypłacany przez 10 miesięcy, od września do czerwca). Dodatek ten przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (90 zł miesięcznie), lub w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej (50 zł miesięcznie).

Ponadto można ubiegać się o **jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka** w wysokości 1.000 zł. Zapomoga ta przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli **dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922,00 zł**. Wniosek o wypłatę zapomogi należy złożyć w urzędzie gminy / ośrodku pomocy społecznej w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a gdy sprawa dot. dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Zapomoga przysługuje pod warunkiem, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, i zostało to potwierdzone zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OTRZYMANIA ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej.

W przypadku problemów i wątpliwości można także zwrócić się o pomoc w uzyskaniu tego zasiłku do ośrodka pomocy społecznej, który także ma prawo do występowania o zasiłki rodzinne na rzecz uprawnionych osób. W wielu gminach zasiłek wraz z dodatkami przyznaje i wypłaca właśnie ośrodek pomocy społecznej (wydzielony dział świadczeń rodzinnych), któremu to zadanie zlecił urząd gminy lub miasta.

W przypadku wątpliwości dotyczących samotnego wychowywania dziecka może być przeprowadzony wywiad lub informacje te może przekazać ośrodek pomocy społecznej, o ile osoba ubiegająca się o świadczenie znajduje się pod jego opieką i w ciągu ostatnich 3 miesięcy był przeprowadzany rodzinny wywiad środowiskowy.

Uwaga: w przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, uzyskania dochodu lub w przypadku wystąpienia innych zmian mających wpływ na uprawnienia do zasiłku rodzinnego osoba zainteresowana jest zobowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym instytucji wypłacającej świadczenia rodzinne.

Na jednego członka rodziny przysługuje tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (w zależności od uprawnień może przysługiwać jeden lub kilka dodatków).

Uprawnienia do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ustala i wypłaca gmina lub ośrodek pomocy społecznej.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest wypłacany nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który zostało przyznane świadczenie. Jeżeli dokumenty zostaną złożone po 10 dniu miesiąca świadczenie za ten miesiąc zostanie wypłacone najpóźniej do ostatniego dnia następnego miesiąca.

Od każdej decyzji w sprawie zasiłku rodzinnego przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Każda decyzja zawiera pouczenie, w którym podany jest organ, do którego służy odwołanie i termin, w którym to odwołanie można złożyć. Należy uważnie czytać pouczenia w tej sprawie i ściśle stosować się do zawartych w nich informacji.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r., Nr 1456 z późn. zm);
2. Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456);
3. Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., Nr 13681, z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013 r., Nr 3);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 r., nr 959).

■ ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będą:

- rodzicom (matka lub ojciec),
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoby opiekujące się dzieckiem, które wystąpiły do sądu o jego przysposobienie)
- osobom będącym rodzinami zastępczymi spokrewnionymi, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności)

z tytułu rezygnacji z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem

legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, zawierającym wskazania dotyczące konieczności:

- stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
 - stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- albo
- legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (dot. osób powyżej 16 r.ż.).

Jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała przed ukończeniem 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole (lub szkole wyższej), jednak nie później niż do ukończenia 25-go roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne NIE przysługuje jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny,
 - została umieszczona w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki,
 - w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji została umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę (z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej) i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,

- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko,
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie (*uwaga: oznacza to, że jeżeli np. matka przebywa na urlopie wychowawczym i opiekuje się młodszym, zdrowym dzieckiem i pobiera z tego tytułu dodatek do zasiłku rodzinnego, to ojciec nie może pobierać świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawne dziecko w rodzinie. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku, gdy na dwoje dzieci niepełnosprawnych każde z rodziców ubiegałoby się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego*).

Od 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Natomiast od 1 stycznia 2015 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego **wynosi 1000 zł**.

Osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne spełniające nowe, obowiązujące od 1 stycznia 2013 r. warunki ustawowe, w okresie od kwietnia do grudnia 2013 r. mają również prawo do przyznawanego z urzędu **dodatku w wysokości 200 zł miesięcznie** na podstawie rządowego programu wspierania osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne.

Łączna wysokość wsparcia dla osób otrzymujących obecnie świadczenie pielęgnacyjne **wynosi 1200 zł miesięcznie**.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne:

Do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń pielęgnacyjnych należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości dochodów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz.U.05.105.881) - są to te same dokumenty potwierdzające wysokość dochodu rodziny, które należy dołączyć w razie ubiegania się o zasiłki rodzinne i/lub dodatki do nich (np. zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny),
- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości, co do okoliczności stanowiących podstawę udzielenia świadczenia, organ udzielający może przeprowadzić wywiad środowiskowy. W takim przypadku organ udzielający świadczenia może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji o okolicznościach będących podstawą do wydania decyzji, jeżeli okoliczności te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej wniosku o udzielenie informacji. Brak jest podstaw prawnych do przeprowadzenia na potrzeby świadczeń rodzinnych rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

- **Gdzie ubiegać się o świadczenie?** ►► Świadczenia rodzinne są przyznawane i wypłacane przez Urząd Gminy bądź Urząd Miasta. W niektórych gminach może być to także Ośrodek Pomocy Społecznej (wydział świadczeń rodzinnych). Zasiłek pielęgnacyjny może być wypłacany przez OPS lub oddział ZUS.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992j.t.)
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne Rozporządzenie Rady (Dz. U. Nr 298, poz. 1769)
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz.U.2009.129.1058)

■ SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie wtedy, gdy:

- niepełnosprawność została stwierdzona czy nabyta po 25. roku życia lub związana jest np. z wiekiem osoby, nad którą trzeba sprawować opiekę.

Zasiłek przyznawany będzie rodzicom, ale tylko w przypadku, kiedy jedno z nich zrezygnowało z pracy zawodowej. Natomiast zasiłek nie będzie przysługiwał rodzicowi, który nigdy pracy nie podejmował. Otrzymywać go będą również inne osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny i które rezygnują z pracy w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wyniesie **520 zł** miesięcznie¹.

Zasiłek będzie uzależniony od kryterium dochodowego w wysokości **623 zł** miesięcznie²

¹ przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 specjalnego zasiłku opiekuńczego za każdy dzień. Należną kwotę zasiłku zaokrągla się do 10 groszy w górę.

² łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, w przeliczeniu na osobę

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,

b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,

c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,

d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;

6) na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o specjalny zasiłek opiekuńczy świadczenie:

Do wniosku o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o specjalny zasiłek opiekuńczy,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia o dochodach, wszystkich domowników, w tym także zaświadczenie o dochodach osoby niepełnosprawnej nad którą sprawują
- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązkowe będzie przeprowadzanie wywiadu środowiskowego.

Za osobę pobierającą specjalny zasiłek opiekuńczy opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992 z późn.zm.), 2. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. 28 czerwca 2012r., poz.732), 3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1769 z późn. zm.), 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 129, poz. 1058), 5. Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 1548).

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Jeżeli chcesz korzystać z uprawnień i świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, Twoje dziecko powinno mieć wydane orzeczenie o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) lub orzeczenie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia).

■ TRYB ORZEKANIA

Orzeczenia te są wydawane na wniosek osoby zainteresowanej (lub jej przedstawiciela prawnego) na określony czas, zazwyczaj na 2-3 lata (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane bezterminowo). Orzeczenia te wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu są to Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Aby otrzymać orzeczenie należy:

- złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wypełniony wniosek o wydanie orzeczenia,
- dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie na określonym druku wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się dana osoba (wskazane jest, aby w przypadku osoby z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, był to lekarz psychiatra),
- dołączyć do wniosku kserokopię dokumentacji medycznej, wyników badań, konsultacji, opinii psychologiczne, opinie pedagogiczne (dokumenty odnoszące się do potwierdzenia stanu zdrowia). Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie zespołu orzekającego,

- orzeczenie wydawane jest po przeprowadzeniu oceny stanu zdrowia, osoba zainteresowana jest wzywana na posiedzenie składu orzekającego, jeżeli lekarz wystawiający zaświadczenie, stwierdzi, że jest w stanie stawić się.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Orzeczenie jest decyzją administracyjną. Od negatywnej decyzji można się odwołać w terminie 14 dni od jej otrzymania. W przypadku negatywnej decyzji drugiej instancji, można odwoływać się do Sądu Rejonowego, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Druga instancja w procesie orzekania to: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (to tam kierowane są odwołania od decyzji zespołów powiatowych).

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz o Powiatowych Zespołach ds. Orzekania o Niepełnosprawności można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwie Powiatu.

Spis Wojewódzkiego, Miejskiego i Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności znajduje się na stronie internetowej:

Wydziału polityki Społecznej w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim

ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin, tel. (091) 430 35 00, 430 32 43, fax (091) 433 55 31
e-mail: ps@szczecin.uw.gov.pl

<http://www.szczecin.uw.gov.pl/?type=article&action=view&id=48>

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Dubois 27, 71-610 Szczecin, tel./ fax (091) 814 02 96
pok. 522-535 (V piętro)

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białogardzie

Plac Wolności 1, 78-200 Białogard, tel./ fax (094) 312 88 88

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Choszcznie

ul. Chrobrego 27, 73-200 Choszczno, tel./ fax (095) 765 78 40

**Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Drawsku Pomorskim**

ul. Chrobrego 4, 78-500 Drawsko Pomorskie, tel. (094) 363 37 62,
fax (094) 363 60 64

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

ul. Niepodległości 1, 72-100 Goleniów, tel. (091) 418 38 08, fax (091) 418 25 30

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryficach
ul. Koszarowa 1, 72-300 Gryfice, tel./ fax (091) 852 59 04
e-mail: powiat gryficki i kamieński

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie
ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino, tel./ fax (091) 416 20 17
e-mail: powiat gryfiński

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie
ul. Podgórna 16, 75-322 Koszalin, tel./ fax (094) 341 92 64

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie
ul. Raclawicka 13, 75-620 Koszalin, tel. (094) 342 83 17,
fax (094) 342 83 48

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu
ul. Kamienna 3, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 354 80 66

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Myśliborzu
ul. Północna 15, 47-300 Myślibórz, tel./ fax (095) 747 90 69

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Policach
ul. Tanowska 8, 72-010 Police, tel./ fax (091) 424 07 00

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pyrzycach
ul. Lipiańska 4, 74-200 Pyrzyce, tel./ fax (091) 570 07 57

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sławnie
ul. Sempołowskiej 2a, 76-100 Sławno, tel. (059) 810 64 17, fax (059) 810 57 40

**Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Stargardzie Szczecińskim**
ul. Skarbowa 1, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 480 49 03,
fax (091) 480 48 46

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinie
ul. Starzyńskiego 2, 70-506 Szczecin, tel./fax (091) 488 53 79

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinku
ul. Wiatraczna 1, 78 - 400 Szczecinek, tel. (094) 713 71 00, fax (094) 713 71 10

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świdwinie
ul. Drawska 38, 78-300 Świdwin, tel./ fax (094) 365 70 37

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wałczu
ul. Dąbrowskiego 6, 78-600 Wałcz, tel./ fax (067) 387 25 20

■ LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Jeżeli jest już wydane orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, możesz postarać się o legitymację osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja uprawnia m.in. do korzystania z ulgowych przejazdów PKP i PKS (78% ulga w przejazdach na leczenie i rehabilitację, w tym na turnusy rehabilitacyjne).

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162),

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328).

■ ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

Zasady przyznawania ulg na przejazdy komunikacją lokalną (gminną, miejską) określają przepisy lokalne uchwała Rady Gminy/ Miasta. Oznacza to, że w poszczególnych gminach, miastach obowiązujące przepisy są inne.

■Gdzie szukać informacji? ►► Informacje o tym, jakie ulgi przysługują osobom niepełnosprawnym w przejazdach komunikacją lokalną w danej gminie, można uzyskać u przewoźnika (np. zakład transportu miejskiego) lub przeczytać w regulaminie przewozów środkami komunikacji gminnej.

Informacje dotyczące osób uprawnionych do bezpłatnych i ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej znajdują się na stronach internetowych:

- Miejskiego Zakładu Komunikacji w **Koszalinie**
<http://www.mzk.koszalin.pl/cennik/przewozy-ulgi>

- Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w **Szczecinie**
http://zditm.szczecin.pl/uchwaly/osoby_uprawnione_do_ulg.pdf

- Komunikacji Autobusowej Sp. z o.o. w **Świnoujściu**
http://www.ka.swinoujscie.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=142&Itemid=136

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

■ TURNUS REHABILITACYJNY

Jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników m.in. przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Osoba niepełnosprawna (posiadająca stosowne orzeczenie) może ubiegać się o dofinansowanie do turnusu pod warunkiem, że:

- zostanie skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod opieką którego się znajduje, w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na tym turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości osiągniętych dochodów,
- zobowiąże się do przedstawienia na turnusie, podczas pierwszego badania lekarskiego, informacji stanie zdrowia, sporządzonej nie wcześniej niż na 3 mies. przed datą rozpoczęcia turnusu, wystawionej przez lekarza, pod którego opieką obecnie się znajduje.

O dofinansowanie do udziału w turnusie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej. W przypadku starań o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie brane są pod uwagę dochody. Przeciętny miesięczny dochód, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie powinien przekraczać kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym.

Istnieje możliwość otrzymania dofinansowania w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, ale wówczas kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony. Wniosek o dofinansowanie składa się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

- **Gdzie szukać informacji?** ► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej. Ogólnokrajowy rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych oraz niezbędne informacje i druki wniosków można na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej:
<https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/dla-swiaadczeniobiorcow/turnusy>

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694*

Lista Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie znajduje się na stronie internetowej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

<http://www.szczecin.uw.gov.pl/bip/?type=article&action=view&id=161>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie

Pl. Wolności 1, 78-200 Białogard, tel. (094) 312 58 87, 312 58 87, fax (094) 312 88 88
e-mail: pcprbialogard@poczta.fm
<http://www.pcpr.bialogard.net/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie

ul. Bolesława Chrobrego 27A, 73-200 Choszczno, tel. / fax (095) 765 25 78,
tel. (095) 765 78 40
e-mail: pcprchoszczno@wp.pl
<http://www.pcprchoszczno.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim

ul. Park Chopina 2, 78-500 Drawsko Pomorskie, tel. (094) 363 37 62, 363 34 64,
fax (094) 363 60 64

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

ul. Pocztowa 43, 72-100 Goleniów, tel. (091) 418 38 60, fax (091) 4072241
e-mail: sekretariat@pcpr.goleniow.pl
<http://www.pcpr.goleniow.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach

ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice, tel. (091) 385 68 08, fax (091) 384 66 26
e-mail: pcpr@gryfice.pl
<http://pcpr.gryfice.ibip.pl/public/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie

ul. Łużycka 91, 74-100 Gryfino, tel. (091) 404 55 04, 416 20 13, 416 20 17
e-mail: pcpr.gryfino@gryfino.powiat.pl
<http://www.pcpr-gryfino.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w kamieniu Pomorskim

ul. Wolińska 7B, 72-400 Kamień Pomorski, tel./ fax (091) 326 00 91, 382 33 86
e-mail: sekretariat@kamienpomorski.pl
<http://www.pcprkamienpomorski.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu

ul. Kamienna 3, 78-100 Kołobrzeg, tel./ fax (094) 354 80 66
e-mail: pcpr@kolobrzeg.powiat.pl
<http://pcprkolobrzeg.finn.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie

ul. Raclawicka 13, 75-620 Koszalin, tel. (094) 71 40 217, fax (094) 71 40 252
e-mail: pcpr.sekretariat@powiat.koszalin.pl
<http://www.pcprkoszalin.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łobzie

ul. Bema 27, 73-150 Łobez, tel. (091) 397 68 41, fax (091) 397 68 42
e-mail: pcpr@powiatlobeski.pl; pcprlobez@poczta.onet.pl
<http://pcpr.lobez.ibip.pl/public/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu

ul. Północna 15, 74-300 Myślibórz, tel./ fax (095) 747 23 03
e-mail: sekretariat@pcprmysliborz.pl
<http://pcprmysliborz.w.interia.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach

ul. Tanowska 8, 72-010 Police, tel. (091) 42 40 700, tel. kom. 0 605 313 080,
fax (091) 42 40 699
e-mail: sekretariat@pcpr.police.pl
<http://www.pcpr.police.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach

ul. Poznańska 1, 92-318 Pyrzyce, tel. (091) 397 90 46
e-mail: pcpr@pyrzyce.info
<http://wpyrzycach.pl/pcpr/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie

ul. Sempołowskiej 2a, 76-100 Sławno, tel./ fax (059) 810 64 01
e-mail: sekretariat@pcprslawno.pl
<http://www.pcpr.powiatslawno.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim

ul. Skarbowa 1, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 480 49 09, fax (091) 480 49 01
<http://pcpr.stargard.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku

ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek, tel./ fax (094) 713 71 01
e-mail: pcpr.szczecinek@wp.pl
<http://www.pcpr.szczecinek.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie

ul. Koszalińska 12, 78-320 Połczyn Zdrój, tel./ fax (094) 366 48 48
e-mail: kontakt@polczyn-zdroj.pcpr.pl; pcpr_polczynzdroj@op.pl
<http://www.swidwin.pcpr.pl/>

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu

Aleja Zdobywców Wału Pomorskiego 54, 78-600 Wałcz, tel./ fax (067) 345 05 36
<http://www.pcpr.vel.pl/>

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie

Al. Monte Cassino 2, 75-412 Koszalin, tel. centrala (094) 316 03 00,
sekretariat: 316 03 26, fax (094) 316 03 28
e-mail: sekretariat@mopskoszalin.pl
<http://mops.koszalin.pl/zpis/>

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie

ul. Sikorskiego 3, 70-323 Szczecin, tel. sekretariat (091) 485 76 01,
informacja: (091) 485 75 00, fax (091) 485 76 03
e-mail: sekretariat@mopr.szczecin.pl
<http://mopr.szczecin.pl/>

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu

ul. Dąbrowskiego 4, 72-600 Świnoujście, tel. (091) 322 54 60,
fax (091) 322 5461
e-mail: sekretariat@mopr.swinoujście.pl
<http://www.mopr.swinoujście.pl/>

■ DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogą starać się o dofinansowanie zakupu sprzętu mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Nie ma określonej listy tych sprzętów. Przez bariery techniczne należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym. Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się oraz technicznych wynosi do 80% kosztów tego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych może być przyznawane raz na trzy lata. O dofinansowanie to mogą ubiegać się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, stopniem niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Tam też można otrzymać i złożyć stosowny wniosek.

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej. Przyznanie dofinansowania na likwidację barier następuje na wniosek osoby niepełnosprawnej, złożony na odpowiednim formularzu w :

- **Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie**, ul. Sikorskiego 3, 70-323 Szczecin, www.mopr.pl
- Dodatkowe informacje: www.ind.org.pl oraz na **stronie internetowej Biura**

Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
www.niepełnosprawni.gov.pl

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 czerwca 2002 r.
w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.).*

VII. WSPARCIE DLA DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

Osoby dorosłe z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, które zakończyły edukację (maksymalnie mogą uczyć się do 24 r.ż.) nie mają obecnie dostatecznego dostępu do zróżnicowanych ofert w zakresie dziennej aktywności czy aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rodzice mogą poszukiwać miejsca w następujących placówkach:

■ ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS), które są przeznaczone dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to zazwyczaj dzienne ośrodki wsparcia, choć mogą także funkcjonować jako ośrodki całonocne, okresowego pobytu. W większości są prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej, rzadziej przez organizacje pozarządowe. ŚDS są ukierunkowane na podtrzymanie umiejętności życiowych uczestników zajęć oraz ich rozwój, działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i jakości życia poprzez rozwijanie umiejętności, zdolności i zainteresowań.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.).

- **Gdzie szukać informacji?** ► O tym, czy w Twojej miejscowości funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, możesz dowiedzieć się w Ośrodku Pomocy Społecznej, **Wydziale Polityki Społecznej w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim**
Wały Chrobrego 4 70-502 Szczecin: tel. (091) 430 32 43, 488 03 78
e-mail: ps@szczecin.uw.gov.pl

Spis Środowiskowych Domów Pomocy Społecznej w woj. zachodniopomorskim znajduje się na stronie internetowej:

<http://www.szczecin.uw.gov.pl/?type=article&action=view&id=160>

Koszalin

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Koszalinie

ul. Wyspiańskiego 4, 75-629 Koszalin, tel. (094) 345 08 53, fax (094) 346 44 84

e-mail: tolerancja@home.pl

<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Budowniczych 6, 75-323 Koszalin, tel. (094) 716 09 77, fax (094) 341 53 83

e-mail: tolerancja@home.pl

<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/rodowiskowy-dom-pomocy>

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 1 „Odrodzenie”

ul. Odrodzenia 34, 75- 306 Koszalin, tel./ fax (094) 341 92 71, tel. (094) 341 92 72

e-mail: odrodzenie@mopskoszalin.pl

http://mops.koszalin.pl/zpis/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=44&Itemid=98

Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 „Przyszłość”

ul. Łużycka 12A, 75-113 Koszalin, tel. (094) 341 92 93

http://mops.koszalin.pl/zpis/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=41&Itemid=95

Szczecin

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Szczecinie

ul. Rostocka 125, 71-771 Szczecin, tel. (091) 426 81 97, 426 81 98, fax (091) 426 92 68,

e-mail: biuro@psouuszczecin.org.pl

<http://psouuszczecin.org.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

tel. (091) 426 81 97, fax (091) 426 81 98

<http://psouuszczecin.org.pl/index.php?akc=page&id=59>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Tartaczna 14, 70-893 Szczecin, tel. (091) 462 22 30

e-mail: sds_szczecin@wp.pl

Filia ŚDS

Al. Bohaterów Warszawy 27, 70-340 Szczecin, tel. (091) 484 99 33

Świnoujście

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Świnoujściu

ul. Basztowa 11, 72-600 Świnoujście, tel. (091) 321 35 59

e-mail: biuro.swinoujscie@psouu.org.pl

<http://www.niepelnosprawni.swi.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

powiat choszczeński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Dąbrowszczaków 40, 73-200 Choszczno, tel. (095) 765 18 91, tel./ fax (095) 765 18 90
e-mail: sdschoszczno@wp.pl
<http://sds.choszczno.pl/news.php>

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kościuszki 9, 73-220 Drawno, tel. (095) 768 24 50

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Szkolna 2, 73-231 Krzęcin, tel. (095) 765 54 16
e-mail: ops_krzecin@o2.pl
http://krzecin.pl/sds/viewpage.php?page_id=1

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Ratuszowa 7, 73-210 Recz, tel. (095) 765 61 82
e-mail: sdsrecz@wp.pl
<http://www.recz.pl/strony/menu/96.dhtml>

powiat goleniowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Poczтовая 13, 72-100 Goleniów, tel./ fax (091) 418 96 97
e-mail: sdsgoleniow@neostrada.pl
<http://www.sds.opsgoleniow.pl/>

powiat gryfiński

Środowiskowy Dom Samopomocy

Orląt 10, 74-500 Chojna, tel. (091) 402 20 51

powiat łobeski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Sawickiej 31, 73-150 Łobez, tel./ fax (091) 397 46 19
e-mail: sds_lobez@op.pl

powiat kołobrzeski

Środowiskowy Dom Samopomocy „PROMYK”

ul. IV Dywizji WP 66, 78-120 Gościno, tel. (094) 351 20 89 wew. 24
<http://www.gops-goscino.pl/index.php?module=subjects&func=viewpage&pageid=12>

powiat koszaliński

Środowiskowy Dom Samopomocy

Biesiekierz 103, 76-039 Biesiekierz, tel. (094) 318 03 16

Środowiskowy Dom Samopomocy
Krağ 5/3, 76-010 Polanów, tel. (094) 316 93 19

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Słowackiego 2a, 76-004 Sianów, tel. (094) 318 53 22

powiat myśliborski

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Strzelecka 29, 74-320 Barlinek, tel./fax. (095) 746 00 14
e-mail: kontakt@ops-barlinek.pl
<http://www.ops-barlinek.pl/podstawowe-dane>

Środowiskowy Dom Samopomocy SŁONECZKO
ul. Czaplinecka 14, 78-460 Barwice, tel. (094) 373 21 63

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Kamienna 20, 74-300 Myślibórz, tel./ fax (095) 747 08 85
e-mail: sds.mysliborz@neostrada.pl
<http://www.sdsmysliborz.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy
Osina 19a, 74-320 Osina, tel. (095) 746 23 15
e-mail: sdsosina@wp.pl

powiat policki

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło Terenowe Police**

ul. Korczaka 55, 70-010 Police, tel./ fax (091) 318 02 70
e-mail: psouu@police.pl; zk.police@psouu.org.pl
<http://www.psouu.police.pl/index.html>

Środowiskowy Dom Samopomocy
e-mail: sds.police@psouu.org.pl

powiat sławieński

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Mielczarskiego 1, 76-100 Sławno, tel. (059) 810 54 52

powiat stargardzki

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Stargardzie Szczecińskim**

ul. Władysława Sikorskiego nr 16, 73-110 Stargard Szczeciński, tel./ fax (091) 577 60 58
e-mail: zk.stargardszczecinski@psouu.org.pl
<http://psouu.stargard.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Brzozowa nr 26, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 577 62 71
<http://psouu.stargard.pl/formy/index.php?strona=srodowiskowy>

powiat szczecinecki

Fundacja NOA

ul. Kopernika 5b lok. 9, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 372 43 85

e-mail: fundacja.noa@wp.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy „Walentynka”

ul. Wodociągowa 6A, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 374 10 01

Środowiskowy Dom Samopomocy w Bornem Sulinowie

ul. Kruczkowskiego 5, 78-449 Borne Sulinowo, tel. (094) 373 32 77

e-mail: sdsborne@gmail.com

<http://sds.bcis.pl/>

Środowiskowy Dom Samopomocy

Turowo Pomorskie, 78-400 Szczecinek, tel. (094) 374 19 23

powiat świdwiński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Koszalińska 8a, 78-320 Połczyn-Zdrój, tel. (094) 36 62 069 wew. 43 lub 44

Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Leśnej”

ul. Leśna 1A, 78-314 Sławoborze, tel. (094) 365 20 00, 364 75 64

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Podwale 2, 78-300 Świdwin, tel. (094) 365 26 29

powiat wałecki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Nowomiejska 4, 78-600 Wałcz, tel. (067) 258 94 75

e-mail: dlasds2@go2.pl

<http://sds.walcz.pl/>

■ WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) jest dla osób niepełnosprawnych, które ukończyły już edukację, miejscem rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie uzyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty mogą być organizowane m.in. przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

Uczestnikami WTZ mogą być jedynie osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz z zaznaczonym w tym orzeczeniu wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii.

Efekty aktywizacji zawodowej i społecznej powinny być oceniane nie rzadziej niż co 3 lata. Z założenia terapia zajęciowa i rehabilitacja w warsztatach powinny przygotowywać osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 marca 2004 r.
w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r., nr 63, poz. 587).*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej w Twojej gminie, powiecie można znaleźć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodku Pomocy Społecznej

Spis Warsztatów Terapii Zajęciowej znajduje się na stronie:

http://bazy.ngo.pl/search/wyniki.asp?wyniki=1&kryt_nazwa=Warsztaty+Terapii+Zaj%C4%99ciowej&kryt_miasto=&kryt_woj=16&kryt_typ_instyt_multi=29&baza=30&szukanie=zaawans1

Koszalin

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Koszalinie

ul. Wyspiańskiego 4, 75-629 Koszalin, tel. (094) 345 08 53, fax (094) 346 44 84

e-mail: tolerancja@home.pl

<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 1

ul. Budowniczych 6, 75-062 Koszalin tel. (094) 341 53 83

e-mail: wtz1@vp.pl; tolerancja@home.pl

<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/warsztat-terapi-zajciowej-nr-1>

Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 2

<http://niepelnosprawni.koszalin.pl/warsztat-terapi-zajciowej-nr-2>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Morska 9, 75-212 Koszalin, tel. (094) 341 53 83

Szczecin

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie

ul. Rostocka 125, 71-771 Szczecin, tel. (091) 426 81 97, 426 81 98, fax (091) 426 92 68,
e-mail: biuro@psouuszczecin.org.pl
<http://psouuszczecin.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Wieniawskiego 25, 71-130 Szczecin tel. (091) 487 14 41
<http://psouuszczecin.org.pl/index.php?akc=page&id=13>

Stowarzyszenie Pomocy w Rozwoju Społecznym i Zawodowym Osób Niepełnosprawnych

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Przyszłości 21, 70-893 Szczecin, tel. (091) 462 19 78, 462 20 72, 462 20 90

Świnoujście

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Świnoujściu

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Basztowa 11, 72-600 Świnoujście, tel. (091) 321 35 59 wew. 108
e-mail: wtz.swinoujscie@psouu.org.pl
<http://www.niepelnosprawni.swi.pl/wtz/>

powiat białogardzki

Urząd Miasta i Gminy w Karliniu

Plac Jana Pawła II 6, 78-230 Karlino, tel. (094) 311 72 73, fax (094) 311 74 10
e-mail: karlino@karlino.pl
http://www.karlino.pl/_portal/

Warsztat Terapii Zajęciowej „Iskierka”

ul. Kościuszki 3, 78-230 Karlino, tel./ fax (094)311 68 11
e-mail: warterzaj1@wp.pl

powiat choszczeński

Urząd Miasta i Gminy w Choszcznie

ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, tel. (095) 765 93 01, fax (095) 765 93 06
<http://www.choszczno.pl/>

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Piasecznik 82, 73-205 Piasecznik, tel. (095) 765 35 68
http://www.piasecznik.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=218&Itemid=96

powiat goleniowski

Zachodniopomorskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. Bohaterów Warszawy 32, 72-200 Nowogard, tel. (091) 392 52 82
e-mail: ztpon@wp.pl

powiat gryficki

Dom Pomocy Społecznej w Jarominie

Jaromin 50, 72-320 Trzebiatów, tel. (091) 38 72 529, fax (091) 38 73 313

<http://www.dpsjaromin.com.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Gryficach

ul. 3-go Maja 4, 72-300 Gryfice, tel. 91 384 26 16, fax. 91 384 84 87

e-mail: zk.gryfice@psouu.org.pl; psouu1@list.net.pl

<http://www.psouugryfice.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

<http://psouugryfice.pl/?home,1>

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Trzebiatowie

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Cicha 5, 72-320 Trzebiatów, tel./ fax (091) 387 20 80

e-mail: zk.trzebiatow@psouu.org.pl; wzt.trzebiatow@psouu.org.pl

powiat gryfiński

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk“ w Goszkowie

Goszków 12 a, 74-505 Mieszkowice, tel. (091) 414 09 60

e-mail: stowarzyszenie.promyk@wp.pl

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Goszkowie

tel. (091) 414 09 60, tel. kom. 0 509 415 243

e-mail: wzt.goszkow@wp.pl

<http://www.wtzigoszkow.pl/>

powiat kamiński

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w kamieniu Pomorskim

ul. Garncarska 4, 72-400 Kamień Pomorski, tel./ fax (091) 382 44 41

e-mail: psouu@interia.pl; zk.kamien-pomorski@psouu.org.pl

<http://www.psouukamien.org/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. M. Kopernika 12, 72-400 Kamień Pomorski, tel. (091) 382 20 24

e-mail: wzt.kamien-pomorski@psouu.org.pl

powiat kołobrzeski

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Kołobrzegu

ul. Mazowiecka 29, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 354 06 20

Warsztat Terapii Zajęciowej

e-mail: psouu13@wp.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Katedralna 48, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 352 53 88

powiat myśliborski

Urząd Miasta i Gminy Dębno

ul. J. Piłsudskiego 5, 74-400 Dębno, tel. (095) 760 30 02 do 04, fax (095) 760 20 30

e-mail: burmistrz@debno.pl; zburmistrz@debno.pl; sekretarz@debno.pl

http://debno.pl/_portal/11592620524518ef6459a6d/URZ%C4%84D_MIEJSKI_W_D%C4%98BNIE.html

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Chojewska 6a, 74-400 Dębno, tel. (095) 760 91 81, 760 91 80

powiat policki

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło Terenowe Police

ul. Korczaka 55, 70-010 Police, tel./ fax (091) 318 02 70

e-mail: psouu@police.pl, zk.police@psouu.org.pl

<http://www.psouu.police.pl/index.html>

Warsztaty Terapii Zajęciowej

e-mail: wtz.psouu@police.pl

powiat pyrzycki

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Pyrzycach

Nowielin 40, 74-230 Mielęcín, tel. (091) 570 06 43, fax (091) 570 06 43

<http://psouu-pyrzyce.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kwiatowa 3a, 74-200 Pyrzyce, tel./ fax (091) 570 49 36

Nowielin 40, 74-230 Mielęcín, tel. (091) 570 06 43, fax (091) 570 06 43

e-mail: wtz.nowielin@vp.pl

<http://www.wtz.psouu-pyrzyce.pl/wtz/>

powiat sławieński

Stowarzyszenie "Akson"

Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II

ul. Chełmońskiego 30, 76-100 Sławno, tel./ fax (059) 810 39 44

e-mail: biuro@wtz.org.pl

<http://www.wtz.org.pl/>

powiat stargardzki

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie Szczecińskim

ul. Władysława Sikorskiego nr 16, 73-110 Stargard Szczeciński, tel./ fax (091) 577 60 58
e-mail: zk.stargardszczecinski@psouu.org.pl
<http://psouu.stargard.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Towarzystwo Rozwoju Gminy Marianowo

ul. Mieszka I 1, 73-121 Marianowo, tel. (091) 561 38 11
e-mail: jzygadlo@marianowo.pl
<http://www.trgm.koon.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej w Dzwonowie

Dzwonowo 62, 73-121 Marianowo, tel. (091) 561 72 11
e-mail: wtzdzwonowo@wp.pl

http://www.trgm.koon.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=55

powiat szczecinecki

Stowarzyszenie „ATUT”

ul. Połczyńska 2a 78-400 Szczecinek, tel./ fax (094) 374 53 89, tel. kom. 0 600 404 974
e-mail: biuro@atut-szczecinek.org
<http://www.atut-szczecinek.org/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

<http://www.atut-szczecinek.org/s,3,WTZ.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kościuszki 3, 78-640 Barwice, tel. (094) 373 63 22
e-mail: barwice.wtz@gmail.com; adam_kawa@op.pl
<https://sites.google.com/site/wtzbarwice/>

powiat świdwiński

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Modrzewcu

Modrzewiec 8, 78-331 Rąbino, tel. (094) 364 32 24
e-mail: wtz@wtz.modrzewiec.pl
<http://wtz.modrzewiec.pl/>

powiat świdwiński

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Czaplinecka 14, 78-460 Barwice, tel./ fax (094) 373 60 22
http://barwice.pl/Pomoc_Spoleczna/Miejsko_Gminny_Osrodek_Pomocy_Spolecznej

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kościuszki 3, 78-460 Barwice, tel. (094) 373 63 22
e-mail: barwice.wtz@gmail.com; adam_kawa@op.pl
<https://sites.google.com/site/wtzbarwice/>

powiat wałecki

Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych "UŚMIECH"

ul. Nowomiejska 2, 78-600 Wałcz, tel. (067) 258 26 00, 258 03 97

e-mail: sdnusmiech@interia.pl

<http://www.usmiech.walcz.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Południowa 10a, 78-600 Wałcz, tel./ fax (067) 387 16 40

e-mail: wtzwalcz@op.pl

<http://www.wtzwalcz.za.pl/>

■ ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) zatrudnia się osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc. Zakład aktywności może być utworzony przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2007 r., nr 242, poz. 1776).

powiat kołobrzeski

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Kołobrzegu

ul. Mazowiecka 30, 78-100 Kołobrzeg, tel. (094) 354 06 20, 352 53 88 wew. 414

Zakład Aktywności Zawodowej

e-mail: zazkolo@o2.pl

powiat stargardzki

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym

Koło w Stargardzie Szczecińskim

ul. Władysława Sikorskiego nr 16, 73-110 Stargard Szczeciński, tel./ fax (091) 577 60 58

e-mail: zk.stargardszczecinski@psouu.org.pl

<http://psouu.stargard.pl/>

Zakład Aktywności Zawodowej CENTRALNA KUCHNIA

ul. Broniewskiego 2, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 577 54 47

e-mail: zaz.ck@wp.pl

<http://centralnakuchnia.pl/>

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W odpowiedzi na niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom, powstają organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia). Bardzo często zakładają je rodzice dzieci czy młodych osób z autyzmem lub profesjonalści. Stowarzyszenia i fundacje utrzymują się m.in. z pieniędzy przekazywanych przez grantodawców – realizują projekty, w ramach których okresowo podejmowane są różnorodne działania (np. zajęcia dla dzieci, grupy wsparcia, poradnictwo prowadzone przez okres 12 miesięcy).

Organizacje prowadzą często grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zajęcia specjalistyczne dla osób z autyzmem. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach gdzie można zwrócić się o pomoc.

■ Spis organizacji w województwie zachodniopomorskim

Koszalin

- **Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym**

Al. Armii Krajowej 3a, 75-950 Koszalin, tel. kom. 0 606 476 508

e-mail: luczmal@op.pl

<http://autyzmkoszalin.pl/>

Stowarzyszenie prowadzi:

NZOZ Centrum Opieki Medycznej „Autyzm”

Poradnię dla Osób z Autyzmem Dziecięcym

Szczecin

- **Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Szczecinie**

ul. Montwiłła 2, 71-601 Szczecin, tel. (091) 433 64 45, tel./ fax (091) 488 56 02

e-mail: ktaszczecin@kta.szczecin.pl

<http://kta.szczecin.pl/>

KTA Oddział w Szczecinie prowadzi:

Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny

Punkt Konsultacyjny

- **Szczecińskie Stowarzyszenie Pomocy Autystom „RAZEM”**

ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./fax (91) 461 32 05, tel. kom. 0 502 337 808

e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl

<http://autyzmrazem.pl/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem „RAZEM”

*ul. Tkacka 55, 70-556 Szczecin, tel./ fax (091) 461 32 05,
tel. kom. 0509 606 213
e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl
http://www.autyzmrazem.pl/*

Przedszkole dla Dzieci z Autyzmem „Słoneczna Dolina”

*ul. Panińska 46, 70-535 Szczecin, tel./ fax (091) 913 72 52, tel. kom. 0519 780 870
e-mail: osrodek@autyzmrazem.pl
http://www.autyzmrazem.pl/*

Wałcz

• **Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych „Uśmiech”**

ul. Nowomiejska 2, 78-600 Wałcz, tel. (67) 258 26 00,
tel. kom. 502 41 47 66
e-mail: sdnusmiech@interia.pl
http://sdn.siteor.pl

powiat łobeski

• **Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Ruchową i z Autyzmem w Resku**

Radowo Wielkie 11, 72-314 Radowo Małe, tel. (091) 577 71 44, fax (091) 397 22 78
e-mail: sonira@poczta.onet.pl
http://www.sonira.pl/

Stowarzyszenie prowadzi:

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi i z autyzmem oraz dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim)

Zespół Szkół Niepublicznych

Niepubliczną Szkołę Podstawową Specjalną Nr 1 (dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)
Niepubliczne Gimnazjum Specjalne Nr 1 (dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z autyzmem)

powiat stargardzki

- **Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Stargardzie Szczecińskim**

ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard Szczeciński, tel. (091) 573 94 15,
fax (91) 577 16 74
e-mail: milena.szczurko@wp.pl

KTA Oddział w Stargardzie Szczecińskim prowadzi:

**Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno-Szkolno-Wychowawczy
Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny**

■ Placówki i instytucje wspierające osoby z autyzmem – województwo zachodniopomorskie

Tabela 1. Liczba osób z autyzmem w placówkach z podziałem ze względu na wiek
Dane z 2009 r.

NAZWA PLACÓWKI/INSTYTUCJI	ILOŚĆ OSÓB PONIŻEJ 16. ROKU ŻYCIA	ILOŚĆ OSÓB POWYŻEJ 16. ROKU ŻYCIA
Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem prowadzony przez Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w	60	22
Szczecinie ul.Motwiła 2, 71-601 Szczecin		
WTZ ul. Przyszłości 21, 70-893 Szczecin	0	2
WTZ ul. Wieniawskiego 25, 71-130 Szczecin	1	0
Centrum Psychologiczno – Pedagogiczne ul.Łaziebna 6/7, 70-557 Szczecin	74	17
Publiczne Przedszkole Specjalne nr 21 “Chatka Puchatka” ul. Malczewskiego 23, 71-612 Szczecin	4	0

Niepubliczne Integracyjne Przedszkole Zdrowia ul. Monte Cassino 23c, 70-467 Szczecin	4	0
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 54 im. J. Korczaka ul. Obrońców Stalingradu 14, 70-407 Szczecin	3	0
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 21 ul. Jaworowa 41, 71-382 Szczecin	6	0
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna nr 52 przy Zespole Szkół Specjalnych nr10 ul. Jagiellońska 61; 70-382Szczecin	12	0
Publiczne Gimnazjum Specjalne nr 48 przy Zespole Szkół Specjalnych nr 10 ul. Jagiellońska 61, 70-382Szczecin	0	3
Prywatny Gabinet Neurologopeda Lidia Barbara Łukasiewicz ul. Starzyńskiego 2 ,70-506 Szczecin	1	0
Prywatny Gabinet Terapeutyczno – Edukacyjny „Spectrum” Paulina Komorowska ul. Szeroka 8, 71-211 Szczecin	24	0
Prywatny Gabinet Terapii Metodą Integracji Sensorycznej „SENSE” ul. Szeroka 8, 71-211	12	0
Niepubliczna Poradnia Konsultacyjno – Szkoleniowa Terapii Mowy ul. Kuśnierska 10, 71-535 Szczecin	1	0
Dom Dziecka nr 1 ul. Broniewskiego 16, 71-455 Szczecin	0	2
Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno – Szkolono – Wychowawczy ul. Żeglarska 3, 73-110 Stargard Szczeciński	18	3

Zespół Szkół Specjalnych ul. Wita Stwosza 1a/1b, 73 – 110 Stargard Szczeciński	1	0
Poradnia Diagnostyczno – Konsultacyjna dla Osób z Autyzmem prowadzona przez Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym ul. Andersa 26, 75-016 Koszalin	29	4
Gabinet Terapii Pedagogicznej ul. Wyspiańskiego 21/6, 75-629 Koszalin	5	1
NZOZ Monada, Poradnia dla Osób z Autyzmem ul. Kościuszki 7, 75-404 Koszalin	7	4
WTZ ul. Morska 9, 75-212 Koszalin	0	2
WTZ ul. Wyspiańskiego 4, 75-629 Koszalin	9	2
WTZ ul. Budowniczych 6, 75-323 Koszalin	0	9
Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Morska 43, 75-215 Koszalin	5	3
Publiczne Przedszkole Integryjne ul. Władysława IV 141 a, 75-342 Koszalin	3	0
Publiczne Przedszkole Specjalne w SOSW ul. Rieczna 5, 75-724 Koszalin	3	0
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna w SOS ul. Rieczna 5, 75-724 Koszalin	5	0
Zespół Szkół Specjalnych nr 1 ul. Półczyńska 71a, 75-816 Koszalin	6	2
WTZ ul. Katedralna 48, 78-100 Kołobrzeg	0	1

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Piastowska 9/4, 78-100 Kołobrzeg	8	0
Zespół Szkół Specjalnych ul. Brzozowa 2, 78-100 Kołobrzeg	7	0
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Dworcowa 2, 78-200 Białogard	4	3
Gimnazjum nr 2 ul. Kościelna 1, 78-200 Białogard	0	3
Poradnia dla Osób z Autyzmem Dziecięcym Radowo Wielkie 72-314	1	0
Dzienny Ośrodek Rehabilitacji Radowo Wielkie 72-314	6	0
Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy ul. 3 Maja 4, 72-300 Gryfice	4	1
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Kościuszki 20, 72-300 Gryfice	4	1
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Piłsudskiego 8, 74-400 Dębno	1	0
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Marcinkowskiego 10a, 74-300 Myślibórz	1	0
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek	5	0
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. Drowska 32, 78-300 Świdwin	4	1
WTZ Piasecznik 82, 73-205 Piasecznik	0	1
WTZ ul. Kościuszki 3, 78-640 Barwice	1	0
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy ul. Kłódkowo, 72-320 Trzebiatów	2	1
Dzienny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy ul. M. Kopernika 12, 72-400 Kamień Pomorski	4	0

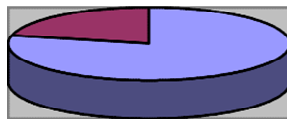
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy ul. A. Mickiewicza 14, 72-510 Wolin	3	0
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy Ostromice	5	3
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy Przybiernów	3	0
Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło ul. Korczaka 55, 72-010 Police	0	2
Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy ul. Nowielin 40, 74-230 Pyrzyce	3	1
Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Marii Grzegorzewskiej ul. Kopernika 9, 76-100 Sławno	2	2
Specjalny Ośrodek Szkolno –	2	1

Wychowawczy Warnino 29, 76-039 Biesiekierz		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów 6 Pomorskiej Dywizji Piechoty ul. Traugutta 2 , 78-230 Karlino	1	0
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW ul. Podmurze 4, 74-500 Chojna	2	0
Zespół Szkół im. Ludzi Morza ul. Szkolna 1a, 76-031 Mścice	1	0
Zespół Szkół Specjalnych ul. Wojska Polskiego 28, 72-100 Goleniów	3	1
RAZEM	376	103

Wykres 1.

Liczba osób z autyzmem ze względu na wiek

103; 22%



376; 78%

■ osoby poniżej 16.r.ż
■ osoby powyżej 16.r.ż

Z przedstawionych w tabeli oraz na wykresie danych jasno wynika, że to osoby z autyzmem poniżej 16 roku życia stanowią na terenie województwa zachodniopomorskiego dużo liczniejszą grupę (78%), niż te powyżej 16 roku życia (22%). Jednak liczba osób z autyzmem w rzeczywistości może być nieco inna, gdyż dane wskazują wyłącznie osoby zdiagnozowane, które otoczone są specjalistyczną opieką, objęte terapią ;uczęszczają do konkretnych placówek. Brak natomiast danych na temat tych, którzy nie korzystają z żadnych form wsparcia.

Więcej informacji na temat świadczeń i uprawnień dla osób z autyzmem i ich rodzin mogą Państwo uzyskać w:

Ośrodka Informacyjno-Prawnym Fundacji SYNAPSIS

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa

tel. (022) 825 01 34

e-mail: poradnictwo@synapsis.org.pl

www.synapsis.org.pl

Skargi na łamanie praw dziecka przyjmuje:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

ul. Przemysłowa 30/32

00-450 Warszawa

tel. (022) 583 66 00, 800 12 12 12

fax (022) 583 66 96

e-mail: rpd@brpd.gov.pl

<http://www.brpd.gov.pl/>

Biuro jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 08.15 - 16.15